

פרק א הלכה א

[דף א עמוד א] מתני': יש מביאין בכורין וקורין. מביאין ולא קורין. ויש שאינן מביאין. אלו שאינן מביאין. הנוטע בתוך שלו, והבריכו בתוך של יחיד או בתוך של רבים. וכן המבריק מתוך של יחיד או מתוך הרבים, לתוך שלו. הנוטע בתוך שלו והמבריק בתוך שלו, ודרך היחיד ודרך הרבים באמצע, הרי זה אינו מביא. רבי יהודה אומר, מביא. מאיזה טעם אינו מביא? משום שנאמר [שמות כג יט] ראשית בכורי אדמתך תביא. עד שיהו כל הגידולים מאדמתך:

גמ': **תנן**, יש מביאין בכורין וקורין. מביאין ולא קורין. ויש שאינן מביאין. אלו שאינן מביאין. הנוטע בתוך שלו והמבריק בתוך של יחיד או לתוך של רבים, ואפילו מן הזקינה שגדלה אצלו אינו מביא כיוון שיונקת משל חבירו, דאי מהבריכה, פשיטא שאינו מביא, שהרי גדלה בתוך שדה חבירו. המבריק מתוך של יחיד או מתוך של רבים לתוך שלו, אפילו מן הילדה אינו מביא כיוון שיונקת משל חבירו. דאי מהזקינה, פשיטא שאינו מביא, שהרי גדלה בתוך שדה חבירו. הדא אמרה, כשם שהילדה חיה מן הזקינה. כך הזקינה חיה מן הילדה. אמר רבי יוחנן. כולהו משום תורת הגוזלן ירדו להן. אבל אם הבריק ברשות, מביא בתנאי שעיקר הנטיעה בקרקע שלו. אמר רבי יוסי. מתניתא אמרה כן. דתנן, מאיזה טעם אינו מביא? משום שנאמר ראשית בכורי אדמתך. ואם הבריק בגזל, אין זה ביכורי אדמתך. הא אם הבריק ברשות אן זה גזל ומביא. תני, אם הבריק ברשות, מביא וקורא. אמר רבי יוסי בשם רבי אימי. והוא שנתן לו רשות לעולם. שאז נחשב שהקרקע שלו. הא לשעה, לא. רבי יונה אמר בשם רבי אימי, אפילו לשעה. חייליה דרבי יונה מן הדא דתנן. לא יטע אדם אילן סמוך לשדה חבירו אלא א"כ הרחיק ממנו ד' אמות וכו' היו שורשים יוצאים לתוך של חבירו, מעמיק בעל השדה ג' טפחים וקוצץ אותן כדי שלא יעכב את המחרשה. היה חופר בור שיח ומערה, קוצץ ויורד והעצים שלו. ואעפ"כ, בעל האילן הסמוך לגבול חבירו מביא ממנו בכורים, שעל מנת כן הנחיל יהושע את הארץ. ושרשי עצים, לא רשות לשעה הן? שהרי בכל רגע יכול בעל השדה לקוצצם. מה עבד לה רבי יוסי? שרשים דרכן להחליף לעולם. מכיון שדרכן להחליף אפילו אם קוצץ במקום שחופר את הבור, שורשים אחרים יוצאים במקום אחר, כרשות לעולם הן. אמר רבי מנא. מילתא דרבי יוחנן מסייע לאבא רבי יונה אביו שאמר אפילו נתנו לו רשות לשעה מביא. דאמר רבי יוחנן. כולהו משום תורת הגוזלן ירדו להן. וכאן מכיון שנתן לו רשות להבריק. אפילו [דף א עמוד ב] לשעה, אין זה גוזלן. תנן התם, אילן שמקצתו נטוע בארץ ומקצתו בחו"ל, טבל וחולין מעורבין זה בזה דברי רבי. שהולכים אחר יניקה. ורשב"ג אומר הכל הולך אחר הנוף, והצד הנטוע בא"י חייב והצד הנוטע בחו"ל פטור. רבי זריקן בעי קומי רבי זעירה. מתניתין המשנה שלנו שאומרת שאפילו אם חלק מהשורשים אינם בקרקע שלו אינו מביא דרבי, דרבי אמר שרשין חייין זה מזה? אמר ליה, דברי הכל היא הכא. דהתורה אמרה [שמות כג יט] ראשית בכורי אדמתך. עד שיהו כל הגידולים מאדמתך. **תנן**, הנוטע בתוך שלו והמבריק בתוך שלו ודרך היחיד ודרך הרבים באמצע ר' יהודה אומר מביא. על דעתיה דרבי יודה, מה בין הנוטע לתוך שלו והמבריק לתוך של יחיד שלא מביא. לבין הנוטע לתוך שלו והמבריק לתוך שלו ודרך היחיד באמצע שמביא? אמר ר' אחא בשם ר' מיישא, בשהבריכה בדלעת או בסילון שאינה יונקת מרשות אחרת. אי בשהבריכה בדלעת או בסילון, יביא ויקרא. ולמה אמרה המשנה שמביא ולא אמרה שקורא? ועוד למה רבנן חולקים? אפילו כרבנן יביא ויקרא. אמר רבי יונה הב"ע במוכר שביל לחברו והמבריק תחתיו. דצריכה לרבי יודה, המוכר שביל לחבירו מקום דריסה הוא מכר? או עד התהום מכר? אין תימר מקום דריסה מכר, מביא וקורא. אין תימר עד התהום מכר, לא יביא כל עיקר. מספק מביא ואינו קורא. לרבנן פשיטא לון שמכר עד התהום, ולכן אינו מביא ומה פליגין? במוכר שביל לחבירו. אבל אם מכר לו שדה ושייר לעצמו שביל והקונה הבריק תחתיו אינו מביא, דכל עמא מודיי ששייר לו עד התהום. על דעתיה דרבי יודה, מה בין הנוטע לתוך שלו והמבריק לתוך של רבים שאינו מביא. מה בין הנוטע לתוך שלו והמבריק לתוך שלו ודרך הרבים באמצע שמביא. אמר רבי אימי אתיא דרבי יודה כרבי אליעזר. דתנינן תמן, אין עושים חלל תחת רשות הרבים בורות שיחין ומערות. רבי אליעזר מתיר כדי שתהא עגלה מהלכת וטעונה אבנים.

כמה דרבי אליעזר אמר תמן, תחת רשות הרבים כשלו. כך רבי יהודה אמר הכא, תחת רשות הרבים כשלו. רבי שמואל בר רב יצחק בעי. אין כרבי אליעזר יביא ויקרא? אמר רבי יוסי. מי סבר רבי שמואל בר רב יצחק, שרבי אליעזר מתיר לעשות כן, והן שלו לעולם. רבי אליעזר מתיר לעשות כן אבל לא מפני שתחת רשות הרבים נחשב כקרקע שלו. אלא שכל הקודם להשתמש בהן זכה ואינו גזל:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק א הלכה ב

מתני': האריסין, והחכורות, והסיקריקון, והגזלן, אין מביאין מאותו הטעם. משום שנאמר [שמות כג יט] ראשית בכורי אדמתך:

[דף ב עמוד א] גמ': תנן, והגזלן. עד כדון לא שמענו שאינו מביא אלא כשגזל קרקע. גזל זמורה ונטעה, האם מביא? פשיטא שמביא, שהלא רק דמים הוא חייב לו. אלא צריכה לרבנין. מצות כגבוה קרבן הן, או אינן כגבוה? אין תימר כגבוה הן, אינו מביא דכתיב יביא קרבנו ודרשינן קרבנו ולא הגזול אף אחר יאוש. ואין תימר אינן כגבוה, מביא. דאיתמר הכל מודין באשירה שביטלה שאף שמתרת להדיוט, שאינו מביא ממנה גיזירין למערכה. רבי שמעון בן לקיש בעי. מהו שיביא ממנה לולב? מצות כגבוה הן, או אינן כגבוה. אין תימר כגבוה הן, אינו מביא. אין תימר אינן כגבוה, מביא. פשיטא שהוא מביא ממנה לולב, שאין מצות כגבוה. מהו שיביא ביכורים? כר' יודה דהוא אמר הוקשו ביכורים לקדשי הגבול תרומה, מביא. כרבנין דאינון אמרין, הוקשו לקדשי מקדש, אינו מביא. ואף כאן כשגזל זמורה ונטעה, אינו מביא, שהם מאוסים, שנאמר, אני ה שונא גזל בעולה. עד כדון ברור שבגזילה שלא נתייטשו הבעלים ממנה אינו יכול להביא ביכורים. אבל האם אפילו בגזילה שנתייטשו הבעלים ממנה אינו יכול להביא ביכורים? סברין מימר נישמענה מן הדא דתנן, יש בתרומה ובמעשר מה שאין כן בביכורים, שהתרומה והמעשר נוהגין באריסין ובחכירות ובסיקריקין ובגזלן. הרי אלו בתרומה ובמעשר, מה שאין כן בביכורים. כלום צריכה, לא בגזילה שנתייטשו הבעלים ממנה? שהרי בגזילה שלא נתייטשו הבעלים ממנה, אפילו בתרומה לא עשה ולא כלום. כהדא דתני. האונס והגנב והגזלן. בזמן שהבעלים מרדפין אחריהן, אין תרומתן תרומה. ולא מעשרותיהן מעשר. ולא הקדשן הקדש. אם אין הבעלים מרדפין אחריהן. תרומתן תרומה. ומעשרותיהן מעשר. והקדשן הקדש. מכאן שאפילו אם נתיאשו הבעלים, אן מביא ביכורים [דף ב עמוד ב] אמר רבי יוסי בשם רבי יוחנן, בזמן שלא התיאשו הבעלים, לא זה תורם ולא זה תורם. זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו. אמר רבי אמי בשם רבי יוחנן. אפילו הבעלים שתרמו, אין תרומתן תרומה. רבי יוסי אמר אן להביא ראייה מהמשנה שאם נתיאשו הבעלים, אן מביא ביכורים. דמה שאמרה המשנה יש בתרומה ובמעשר מה שאין כן בביכורים, שהתרומה והמעשר נוהגין באריסין ובחכירות ובסיקריקין ובגזלן. הרי אלו בתרומה ובמעשר, מה שאין כן בביכורים. עד כדון אן קיימין בגזילה שלא נתייטשו הבעלים ממנה. וליידא מילא אן תנינן הרי אלו בתרומה ומעשר מה שאין כן בבכורין? הרי אם לא התיאשו הבעלים גם לתרום וגם להביא ביכורים אינו יכול שהרי אינם שלו. אן הכוונה במשנה לומר שיכול להפריש תרו"מ ואינו יכול להפריש ביכורים. אלא כוונת המשנה שאפשר לפירות לצאת בלא ביכורין שהביכורים אינם טובלים ויכול לאכול את הפירות בלא להפריש ביכורים. ואי אפשר לפירות לצאת בלא תרומה ומעשרות. אבל בגזילה שנתייטשו הבעלים ממנה עד כדון נשאר צריכה, האם יכול להביא ביכורים:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק א הלכה ג

מתני': אין מביאין ביכורים חוץ משבעת המינים. ולא מן התמרים שבהרים. ולא מן הפירות שבעמקים. ולא מזיתי שמן שאינן מן המובחר. אין מביאין ביכורים קודם לעצרת. אנשי הר צביעים הביאו ביכוריהן קודם לעצרת, ולא קיבלו מהן. מפני הכתוב שבתורה [שמות כג טז] וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה:

גמ': אין מביאים ביכורים כו'. אילו כתיב [דברים כו ב] ולקחת ראשית כל פרי האדמה. הייתי אומר, כל הדברים יהו חייבים בבכורים. ת"ל מראשית, ולא כל ראשית. אם מראשית ולא כל ראשית. **אולי** אין לך אלא חיטים ושעורים בלבד **שהם עיקר גידולי האדמה. מנין לשאר שבעת המינים?** תלמוד לומר פרי אדמתך, ריבה. **אולי ריבה את הכל?** נאמר כאן ארצך. ונאמר כאן [שם ח ח] ארץ חיטה ושעורה. מה ארץ שנאמר להלן בשבעת המינים הכתוב מדבר. אף ארץ שנאמר כאן בשבעת המינים הכתוב מדבר. זית שמן. זה אגורי. **אמר רבי אמי בשם רבי יוחנן, זה אווריס.** ולמה נקרא שמו איגורי? שהוא אוגר שמנו לתוכו. וכל הזתים מאבדין שמן? א"ר חנינא. כל הזתים, הגשמים יורדין עליהן והן פולטין את שמן. וזה הגשמים יורדין עליו, והוא אוגר את שמנו לתוכו. ודבש, אלו התמרים. יכול דבש ממש? **אמר רבי תנחומא בשם רבי יצחק ב"ר אלעזר.** כתיב [דברי הימים ב לא ה] וכפרוך הדבר, הרבו בני ישראל ראשית דגן תירוש ויצהר ודבש. ודבש חייב במעשרות? אלא אלו התמרים שהן חייבין במעשרות. אמר ר' ברכיה בשם רבי שמואל בר נחמן. ולמה כתיב ארץ ארץ שני פעמים? להודיעך שאין הבית עומד אלא על שני דברים הללו. **שלחם ושמן הם עיקר צרכי הבית.** ולמה נכללו **שבעת המינים יחד?** רבי יהודה ברבי ורבי שמואל בר נחמן. חד אמר **שצריך להקדים לברכה את הקדם בפסוק.** וחרנא אמר לשיעורין. **חטה - לכדתנן: הנכנס לבית המנוגע, וכליו על כתיפיו, וסנדליו וטבעותיו בידיו - הוא והם טמאין מיד.** היה לבוש כליו, וסנדליו ברגליו, וטבעותיו באצבעותיו - הוא טמא מיד, והן טהורין עד שישהא בכדי אכילת פרס, פת חיטין ולא פת שעורין, מיסב ואוכל בליפתן. **שעורה - דתנן: עצם כשעורה מטמא במגע ובמשא, ואינו מטמא באהל.** גפן - כדי רביעית יין לנזיר. כגרוגרת להוצאת שבת, רמון - כדתנן: כל כלי בעלי בתים שיעורן כרימונים. **ארץ זית שמן. ארץ שכל שיעוריה כזיתים. כל שיעוריה סלקא דעתך? והאיכא הני דאמרן! אלא אימא: ארץ שרוב שיעוריה כזיתים.** דבש - ככותבת הגסה ליום הכיפורים. מאן דאמר לברכה, ניחא. מאן דאמר לשיעורין, והא תנינן בהרת כגריס, ולמה לא מנה גם גריס? לית הוא מימן נמנה **שאן הוא מגדולי א"י. שהשיעור הוא בגריס הקלקי** מקיליקיה שבאסיה. כעדשה מן השרץ ולמה לא מנה אף עדשה? לית הוא מימן שאן הוא מגדולי א"י ששיעורו כעדשה המצרית. [דף ג עמוד א] **תנן, אין מביאין ביכורים חוץ משבעת המינים. ולא מן התמרים שבהרים. ולא מן הפירות שבעמקים. ולא מזיתי שמן שאינן מן המובחר.** פשיטא הדא מילתא. הפריש ביכורים חוץ משבעת המינים, לא קדשו. מה פליגין? בתמרים שבהרים, ובפירות שבעמקים. רבי זעירא ורבי יסא אמרו בשם רבי אלעזר, לא קדשו. רבי אילא אמר בשם ר' אמי. איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. רבי יוחנן אמר לא קדשו. רשב"ל אמר קדשו. א"ר יונה. טעמא דרשב"ל דאמר קדשו. שכן, אם עבר ותרם מן הרע על היפה, תרומתו תרומה. אמר רבי יוסי מה ראייה? **שמעינן פירות הרעים חייבין במעשרות. כלום שמעינן פירות הרעים חייבין בביכורים?** מתניתין מסייע לרבי יוסי שאין בכורים דומים לתרומה. **דתנן, אין מביאין מן הציפורין מצפור, ולא מן הבישנין מבית שאן.** ואם הביא לא קידשו. אמר רבי זעירא. ותני תמן. תאנים סיכות שעלו בהן קוצים, או מנוקבות, ענבין מאובקות, או מעושנות, אין מביאין. אבל מביאין מן התאנים בנות שבע, ומן הענבים הלבלוניות. מן המובחר הן, ואת אמר אבל? אמר רבי אבא מרי. שלא תאמר הואיל והן בסוף, שמאחרות לגדול ואינם הביכורים, לא יביא. תני, רבן שמעון בן גמליאל אומר. אין מביאין תמרים, אלא מיריחו. ואין קורין, אלא על הכותבות שבהן. **תנן, ולא מן הפירות שבעמקים.** רבי שמעון בן אלעזר אומר. רימוני עמקים, מביאין וקורין:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק א הלכה ד

מתני': אלו מביאים ולא קורין. הגר מביא ואינו קורא, שאין יכול לומר [דברים כו ג] אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו. ואם היתה אמו מישראל, מביא וקורא. וכשהוא מתפלל בינו לבין עצמו. אומר אלהי אבות ישראל. וכשהוא בבית הכנסת, אומר אלהי אבותיכם. ואם היתה אמו מישראל אומר אלהי אבותינו:

גמ': **תנן, אלו מביאים ולא קורין.** הגר מביא ואינו קורא, שאין יכול לומר [דברים כו ג] אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו. תיפוק ליה. שלא נטלו חלק בארץ ואינם יכולים לומר אשר נתת לי ה' רבי

יונה ורבי יסא תרוהוון אמרו בשם רבי שמואל בר רב יצחק. בבני קיני חותן משה היא מתניתא, שהם נטלו חלק בארץ, שקיבלו את יריחו. אי בבני קיני חותן משה, מביאין וקורין מבעי ליה, דכתיב [במדבר י' כט] לכה אתנו והטבנו לך. ויכולים לומר אשר נשבע ה' לאבותינו. ולמה שלא יקראו? רבי חזקיה בשם ר' אלעזר. לא אמר כן, אלא כך אמר. מה טעם אמרו האפיטרופים והעבד והשליח והאשה וטומטום ואנדרוגניס מביאין ולא קורין? משום שאינם יכולים לומר אשר נתת לי ה'. ומנין שאף מי שאינו יכול לקרא יכול להביא? שהרי הגר אמור בפרשה. דכתיב ושמת בכל הטוב אתה והלוי והגר אשר בשעריך. משמע שהוא מביא ביכורים אף שאינו קרא, שהרי אינו יכול לומר אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו. אמר רבי שמואל בר רב יצחק. אן מכאן ראייה תיפתר דההן גר דהכא שכתוב בפסוק שמביאים ביכורים, בבני קיני חותן משה. ובני קיני חותן משה מביאין וקורין. כך שאן ראייה שמי שלא יכול לקרא מביא. תנו, ואם היתה אמו מישראל, מביא וקורא. אמר רבי יוסי. קיימה בנימין בר עשתור קומי רבי חייא בר אבא. בגוי שבא בעבירה על בת ישראל היא מתניתא. אבל אם היו אביו ואמו גרים, מביא וקרא. רבי יונה לא אמר כן אלא כך אמר. רבי שמע לאילין דבי בר עשתור, דאינון גרים בני [דף ג עמוד ב] גרים והיו אומרים בתפילה אלהי אבותינו. ושאל אך הם אומרים אלוקי אבותינו, הא תנינן אם היתה אמו מישראל אומר אלהי אבותינו. הא גרים בני גרים לא יכולים לומר אלקי אבותינו? על זה אמר ר' יוסי. קיימה בנימין בר עשתור קומי רבי חייא בר אבא. ורבי חזקיה אמר בשם רבי חייא בר אבא, קיימה בר עשתור קומינן. בגוי שבא בעבירה על בת ישראל היא מתניתא. אבל גר ממש יכול לומר אלקי אבותינו. רבי זריקן אמר. רבי זעירא בעי. כשהוא אומר אלהי אבותינו, כלום הוא מתכווין לא לאברהם יצחק ויעקב? וכי אברהם יצחק ויעקב אבותיהם היו? ואפילו היתה אמו מישראל? כלום נשבע הקדוש ברוך הוא אלא לזכרים. שמא לנקיבות? תני בשם רבי יהודה. גר עצמו מביא וקורא. מה טעם? דכתיב [בראשית יז ה] כי אב המון גוים נתתיך. לשעבר היית אב לארם. ועכשיו מכאן ואילך אתה אב לכל הגוים. רבי יהושע בן לוי אמר, הלכה כרבי יהודה. אתא עובדא קומי דרבי אבהו, והורי כרבי יהודה, שיכול לומר בתפילה אלהי אבותינו:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק א הלכה ה

מתני': רבי אליעזר בן יעקב אומר. האשה בת גרים לא תינשא לכהונה, עד שתהא אמה מישראל. אחד גרים, ואחד עבדים משוחררים, אפילו עד עשרה דורות, עד שתהא אמו מישראל. האפיטרופין, והעבד, והשליח, והאשה, וטומטום ואנדרוגינוס, מביאין ולא קורין. שאינן יכולין לומר [דברים כו י] אשר נתת לי:

גמ': תנו, רבי אליעזר בן יעקב אומר. האשה בת גרים לא תינשא לכהונה, עד שתהא אמה מישראל. תמן תנינן. רבי יהודה אומר. בת גר זכר, כבת חלל זכר אפילו אם האם מישראל. וכולהוון מקרא אחד הן דורשין דכתיב [יחזקאל מד כב] כי אם בתולות מזרע בית ישראל. רבי יהודה אומר, עד שיהא אמו מישראל. רבי אלעזר בן יעקב אומר, או אביה או אמה. רבי יוסי אומר, עד שיוולדו בקדושת ישראל. ר' שמעון אומר, עד שיביאו בתולים בקדושת ישראל. תני בשם רבי שמעון. גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד שנתגיירה, כשירה לכהונה. שנאמר [במדבר לא יח] וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכם. והרי פנחס עמהן. ורבנין אמרי, החיו לכם, לעבדים ולשפחות. אמר רבי יסה בשם רבי יוחנן, הלכה כרבי יוסי. וכהנים נהגו סלסול בעצמן כר' אליעזר בן יעקב שלפחות אחד ההורים יהיה מישראל. חד כהן נסב בת גרים. אתא עובדא קומי רבי אבהו, וארבעיה על ספסילא כדי להכותו. אמר ליה רב ביבי. לא כן אלפן רבי הלכה כרבי יוסי? אמר ליה. ולא כהנים נהגו סלסול בעצמן כראב"י? אמר ליה, ועל מנהג לוקיין? א"ל, אין כן. את חמי מפיס לך, ואנא מוקים ליה. מן דקיימיה, אמר ליה אותו כהן. הואיל והותרה הרצועה, אף אני מותר בה. אמר רבי יעקב בר אידי בר אושעיה. מעשה במשפחה בדרום, שהיו קורין עליה ערער. ושלח רבי את רבי רומיניס לבודקן. ומצא שנתגיירה זקנתה פחותה מבת שלש שנים ויום אחד, והכשירה לכהונה. רבי הושעיה אמר, כרבי שמעון הכשירה. א"ר זעירא, דברי הכל היא. דאמר רבי זעירא בשם רב אדא בר אחוה. ורבי יודא מטי בה בשם רבי אבהו שאמר בשם רבי יוחנן. וולד בוגרת שכלו בתוליה מכהן גדול כשר. שהוא בלא תעשה

שבא מכח עשה. שאינו אלא עשה. דכתיב [ויקרא כא יג] והוא אשה בבתוליה יקח. וכל לא תעשה שבא מכח עשה, עשה הוא. ודכוותה [ויקרא כא יד] כי אם בתולה מעמיו יקח אשה. מעמיו ולא מן גיורת. כל לא תעשה שבא מכח עשה, עשה הוא והוולד כשר. ואם בכהן גדול כן ק"ו בכהן הדיוט. התיב רבי הושעיה. הרי דור שני של מצרי. הרי הוא בלא תעשה שבא מכח עשה, ועשה הוא. דכתיב, דור שלישי יבא בקהל ה'. דור שלישי ולא דור שני. ואעפ"כ כריש לקיש וולד דור שני של מצרי אסור ואם נשאת לכהן הולד חלל, ואם כן גם כשגירות נשאת לכהן, הולד יהיה חלל. חזר רבי הושעיה ואמר, לא דמי עשה שבישראל לעשה שבכהנים. עשה שבישראל, אסור בכל. ועשה שבכהנים אסור בכהנים, ומותר בלויים ובישראלים: [דף ד עמוד א] שליח מביא ואינו קורא שאין יכולין לומר [דברים כו י] אשר נתת לי. רבי יוסי ורבי שמעון בן לקיש אמרו בשם רבי יוחנן. בשלקטן לשלחן ביד אחר. אבל אם לקטן להביאן הוא, לא ישלחן ביד אחר, שכבר התחייב לקרא. ולא מחסל לה לא סיים להסביר למה כך ההלכה. רבי יונה מחסל לה סיים להסביר. רבי זעירא ורבי אמי ורבי שמעון בן לקיש אמרו בשם רבי הושעיה. בשלקטן לשלחן ביד אחר. אבל אם לקטן להביאן הוא, לא ישלחן ביד אחר. שכל הביכורים שנראו ליתור בקרייה, אינן ניתרים אלא בקרייה. אמר רבי מנא. אף על גב דלא אמר רבי יוסי הדא מילתא, אמר דכוותה. אמר רבי זעירא לרבי יסא. נהיר את, כד איתאמרת הדא דרבי הושעיה. ואמר רבי יוסי בי רבי חנינא, מתניתא פליגא. דתנן, הפריש ביכוריו ואח"כ מכר שדהו, מביא ואינו קורא. שאינו יכול לומר האדמה אשר נתת לי. משמע, שאף על פי שבשעה שהפריש בכוריו היה לו קרקע ונראה לקריאה, כיון שאחר שמכר את שדהו ואינו יכול לקרוא, מביא ואינו קורא. ולא אומרים שכיון שנראו ליתור בקרייה, אינן ניתרים אלא בקרייה, ולא יביאם כלל. וקיימונה כשנתן דעתו למכור משעה ראשונה. והתנינן יבש המעיין נקצץ האילן מביא ואינו קורא,?. עוד היא ביבש משעה הראשונה כשהפריש. וקרייה מעכבת?. אמר רבי שמואל בר רב יצחק. הראוי לקרייה, אין קרייה מעכבת. אבל כל שנתחייב בקריאה וכשבא לקרוא אין הוא ראוי לקריאה, קריאה מעכבת בו. כדאמר ר' זירא, כל הראוי לבילה אין הבילה מעכבת בו. וכל שאינו ראוי לבילה, בילה מעכבת בו. ליקטן לשלחם ביד אחד, לא ישלחם ביד אחר, שמא ימלך הוא להביאן, ויטעה ולא יקרא כי יחשוב בטעות שכיון שבשעה שליקט חשב לשלוח ע"י שליח, גם כשהוא עצמו מביא לא צריך לקרוא. אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן. היורש מביא ואינו קורא. מה אנו קיימין? אם יורש בחיי אביו, שלוחו הוא ומה החידוש. ואם לאחר מיתת אביו, שלו הן ולמה לא יקרא. אלא כי אנו קיימין, כשהיה אביו חולה או מסוכן. כתיב [דברים כו יא] ושמתח בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלהיך ולביתך. מלמד שאדם מביא ביכורים מנכסי אשתו וקורא. רבי שמעון בן לקיש אמר, לאחר מיתה. הא בחיים, לא. שקנין פירות לאו כקנין הגוף. רבי יוחנן אמר. לא שנייא. היא בחיים, היא לאחר מיתה. שקנין פירות כקנין הגוף. רבי שמעון בן לקיש כדעתיה. דרבי שמעון בן לקיש אמר. אדם יורש את אשתו דבר תורה. אבל ר"י שסובר שאינו יורש את אשתו ד"ת, אינו יכול להעמיד את הפסוק לאחר מיתה, לכן סובר שגם בחייה מביא וקורא: אמר רבי יוחנן בשם רבי הושעיה. הנחה מעכבת, ואין קרייה מעכבת. והא תנינן, אלו הלוקים האוכל ביכורין עד שלא קרא עליהן. משמע שקריאה מעכבת?. רב הושעיה ורב יהודה [דף ד עמוד ב] אמרו בשם שמואל, דרבי עקיבה היא. רבי יוסי בעי. היידן רבי עקיבה?. אמר רבי מנא. שמעית אבא דתני, הנחה מעכבת אין קרייה מעכבת. רבי עקיבה אומר, קרייה מעכבת. אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי אלעזר. מה טעם אמרו הנחה מעכבת? מפני שהיא נוהגת בכל. שכל המביאים בכורים חייבים בהנחה, אבל הקריאה אינה מעכבת, שלא הכל חייבים בה. רבי תנחומא ורבי הונא אמרו בשם רבי אלעזר, מפני ששנה עליה. דכתיב והניחו לפני מזבח ה'. וכתוב והנחתו לפני ה'. א"ר אבא, הא דאמרין תרתיי שני טעמים. חדא כרבי יודה וחדא כרבנין. הטעם שהביא ר' יעקב בר אחא כר' יהודה, דרבי יודה אמר. שהפסוק השני והנחתו לפני ה'. אינו מיותר דנשנה לצורך, ללמד על תנופה בבכורים. ואן כאן אלא פסוק אחד להנחה. הוא סובר שהנחה מעכבת, מפני שהיא נוהגת בכל. קרייה שאינה נוהגת בכל אינה מעכבת. ר' תנחומא כרבנין. דאינון אמרין שהציווי השני על הנחה שלא לצורך נשנית, הם אמרו הנחה מעכבת מפני ששנה עליה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק א הלכה ו

מתני': הקונה שני אילנות בתוך של חברו, מביא ואינו קורא. רבי מאיר אומר, מביא וקורא. יבש המעיין ונקצץ האילן, מביא ואינו קורא. רבי יהודה אומר מביא וקורא. מן החג ועד החנוכה מביא ואינו קורא רבי יהודה בן בתירה אומר מביא וקורא:

גמ': **תנן, הקונה שני אילנות בתוך של חברו, מביא ואינו קורא.** רבי יוסי בן חנינא בעי. **הרי אם קנה אילן אחד, לא קנה קרקע. וגם אם קנה שנים, לא קנה קרקע.** אם כך למה אחד אינו מביא כל עיקר. שנים מביא ואינו קורא? אמר ליה רבי אלעזר. מילין דצריכין לרבנין בבית וועדא, את שאל.

תנן, יבש המעיין ונקצץ האילן, מביא ואינו קורא. רבי יהודה אומר מביא וקורא. מ"ט דרבי יהודה? דרבי יהודה עבד את האילן כקשין. דכשם שבחיטים אע"פ שקוצר את הקשים, מביא מהם בכורים. כך אף שנקצץ האילן מביא בכורים. תמן תנינן. בירך על פירות האילן בורא פרי האדמה, יצא. אמר רבי חזקיה בשם רבי יעקב בר אחא. דרבי יודה היא. דרבי יודה עבד את האילן כקשין. אמר רבי יוסי, דברי הכל היא. פירות האילן בכלל פירות האדמה. ואין פירות האדמה בכלל פירות האילן. רבי בון בר כהנא בעי קומי רבי אילא [דף ה עמוד א] מכר לו שדה בקמתה שעומדת להקצר. הלוקח מהו שיביא ממנה ביכורים? אמר ליה למה לא? עד כדון לחה שעדיין יונקת מהקרקע. אפילו יבישה? א"ל אפילו יבישה, ואפילו קצורה. מעתה אפילו חיטין? וכי כך אנו אומרים הלוקח מן השוק מביא בכורין? פשיטא הדא מילתא. מכר לו פירות ושייר לו קרקע. המוכר אינו יכול להביא, שאין לו פירות והלוקח לפי שאן לו קרקע. חזר ולקחן ממנו? נישמענה מן הדא דתנן, נתן לה קדשים באתננה, הרי אלו מותרין. יינות שמנין וסלתות וכל דבר שכיוצא בו קרב לגבי המזבח, אסורים. אין בכלל וכל דבר שכיוצא בו קרב לגבי המזבח שלא מנה בפרט, אלא פרכילי ענבים ועטרות של שיבלין. מה אנו קיימין? אם כשנתן לה באתננה והמשנה מחדשת שאינה יכולה להביא מהם בכורים כי נפסלו משום אתנן. וכי כך אנו אומרים, הלוקח מן השוק מביא ביכורים? אלא כי אנו קיימין, בשהיו הגפנים משלה, ומכרה לו פירותיהן. וחזר ונתנם לה באתננה. ואומרת המשנה שאינה יכולה להביא מהם מפני שהיה אתנן. הא לא היה אתנן, מביא. הדא אמרה, חזר ולקחן ממנו, מביא. **תנן, מן החג ועד החנוכה, מביא ואינו קורא רבי יהודה בן בתירה אומר מביא וקורא.** חברייא אמרי בשם ריב"ל. הפרישן קודם לחג. ועבר עליהן החג, מביא ואינו קורא. הפרישן קודם לחנוכה. ועבר עליהן חנוכה ירקבו. בכרו לפני חנוכה והפרישם אחר חנוכה, לא קדשו. ולית ליה לחברייא כהדא דרבי זעירא. דאמר רבי זעירא. כל הבכורים שנראו ליתור בקרייה, אינן ניתורין אלא בקרייה. ולית לחברייא כן? שהרי הם אמרו שאם הפרישן קודם לחג שהיה ראוי לקרא. ועבר עליהן החג, מביא ואינו קורא. אית להון, כשהפרישן קודם לחג, על מנת להביאן אחר החג. והתנינן, אין מביאין בכורים, לא מן החדש על הישן. ולא מן הישן על החדש. מה אנו קיימין? אם בתבואה ובפירות שהביאו שליש לפני ראש השנה, על הפירות שהביאו שליש לאחר ראש השנה. אי אפשר להעמיד כך. דמכיון שלא הביאו שליש לפני ראש השנה, דבר ברור שלא השרישו קודם לעומר, והן אסורין עד שיבוא העומר הבא ויתרין. ולמה אמר שאין מביאים מהחדש על הישן? הרי גם מהחדש על החדש אין מביאים? אלא כי אנו קיימין, בפירות אילן שר"ה שלהם ט"ו בשבט שחנטו קודם ט"ו בשבט, על פירות שחנטו לאחר ט"ו בשבט. מכיון שהוא מחדש על הישן. הא מן החדש על החדש, מביא. וסברין מימר, חנטו אחר ט"ו בשבט הרי לאחר חנוכה אנו קיימין. ורואים שהפירות קדשו לבכורים גם אחרי חנוכה, וקשה אך חברייא אמרו שאחר חנוכה אין הפירות מתקדשים לבכורים? אמר ר' חנינא בזמן. שאינו יכול להביא מיד. אלא אחר חג שבועות. ואז מביא מן הישן שחנט לפני ט"ו בשבט לחוד, על החדש שחנט לאחר ט"ו בשבט לחוד,

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק א הלכה ז

[דף ה עמוד ב] מתני': הפריש בכוריו ומכר את שדהו. מביא ואינו קורא. והשני שקנה את השדה. מאותו המין שהביא המוכר, אינו מביא. ממין אחר, מביא וקורא. רבי יהודה אומר. אף מאותו המין מביא וקורא. הפריש את בכוריו. נמקו, נבזזו, נגנבו, אבדו, או שנטמאו, מביא אחרים תחתיהן ואינו קורא. והשניים, אין חייבים עליהן חומש. נטמאו בעזרה.

נופץ, ואינו קורא. ומניין שהוא חייב באחריותן עד שיביאן להר הבית? שנאמר [שמות כג יט] ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך. מלמד שהוא חייב באחריותן, עד שיביאם להר הבית. הרי שהביא ממין אחד וקרא. וחזר והביא ממין אחר, הרי זה אינו קורא:

גמ': **תנן, הפריש בכוריו ומכר את שדהו. מביא ואינו קורא. והשני. מאותו המין, אינו מביא. ממין אחר, מביא וקורא.** מה טעמון דרבנן שממין שהביא חברו אינו מביא? דכתיב [דברים כו ג] הגדתי היום. פעם אחת הוא מגיד ואינו מגיד פעם שנייה. ולית ליה לרבי יודה כן? אית ליה באדם אחד. אבל בשני בני אדם, מגיד וחוזר ומגיד. **תנן, הפריש את בכוריו. נמקו, נבזזו, נגנבו, אבדו, או שנטמאו, מביא אחרים תחתיהן ואינו קורא. והשניים, אין חייבים עליהן חומש.** אמר רבי יוחנן, משום יחידי אני שונה אותה. **אבל לרבנן חייבין בחומש ותני כן.** רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון. שניים אין חייבים עליהן חומש. אמר רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב הונא. **שניים לוקחן** אפילו מן השוק. מה את עביד לון, כתוספת הביכורים? או כעיטור הביכורים? אין תעבדינן כתוספת הביכורים, פטורים מן הדמאי. אין תעבדינן כעיטור הביכורים, חייבין בדמאי: **תנן, נטמאו בעזרה נופץ ואינו קורא. אמר רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בן חנינא. נטמאו הביכורים, הסלים נתנין לכהנים.** דכתיב [דברים כו ד] ולקח הכהן הטנא מידך. **דפעמים שאין לכהן אלא הטנא בלבד: תנן, הרי שהביא ממין אחד וקרא. וחזר והביא ממין אחר, הרי זה אינו קורא למי נצרכה? לרבי יודה. אף על גב דרבי יודה אמר, בשני בני אדם מגיד וחוזר ומגיד אפילו שהביא מאותו המין. מודה באדם אחד שהביא ממין אחד וקרא, וחזר והביא ממין אחר, הרי זה אינו קורא. תנן, נטמאו בעזרה. נופץ, ואינו קורא. מ"ט אינו קורא? אמר רבי יונתן. תני רבי שמעון בן יוחי כן. כתיב ואמרת וכתיב ושמתת הוי אומר על השמחה: דאין קריאת בכורים אלא מתוך שמחה, וכשנטמאו אין שמחה בלבו.**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק א הלכה ח

[דף ו עמוד א] מתני': אלו מביאין וקורין. מן העצרת ועד החג. משבעת המינין. מן הפירות שבהרים. ומן התמרים שבעמקים. ומזיתי שמן. ומעבר לירדן. רבי יוסי הגלילי אומר. אין מביאין בכורים מעבר לירדן, שאינה ארץ זבת חלב ודבש:

גמ': אמר רבי יוסי בשם רבי שמעון בן לקיש. רבי יונה ורבי זעירה אמרו בשם רבי חנינה. ששה עשר מיל חיזור סביב חיזור לציפורין, הן הן ארץ זבת חלב ודבש. אמר רבי יונה. מאן דמקדר שמודד בקו אוירי, אילין שיגרוניה דבישן מינהון. מאן דמקדר, הדא ביקעת גינוסר מינהון. מתיבון לרבי יונה. והא כתיב [שמות ג יז] ואמר אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ טובה ורחבה, אל ארץ זבת חלב ודבש? משמע שכולה זבת חלב ודבש. אמר לון. אשר בה זבת חלב ודבש: **תנן, ר"י הגלילי אומר אין מביאין בכורים מעבר לירדן. שאינה ארץ זבת חלב ודבש. תני אין מביאין בכורים מעבר לירדן דכתיב [דברים כו י] אשר נתתה לי. ולא שנטלתי לי מעצמי. ועבר הירדן נטלו מעצמן. מה ביניהון? אמר רבי אבין. חצי שבט מנשה ביניהון. מאן דאמר אשר נתתה לי, ולא שנטלתי לי מעצמי. חצי שבט מנשה נתן להם ולא נטלו מעצמן. מאן דאמר ארץ זבת חלב ודבש. אפילו כן אינה ארץ זבת חלב ודבש:**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק א הלכה ט

מתני': הקונה שלשה אילנות בתוך של חבירו, מביא וקורא. רבי מאיר אומר, אפילו שנים. קנה אילן וקרקעו, מביא וקורא. רבי יהודא אומר. אף בעלי אריסות והחכירות, מביאין וקורין:

גמ': תני, חכורי בתי אבות אפילו שכבר כמה דורות חוכרים אינן מביאין. רבי יודה אמר. הן עצמן חכורי בתי אבות מביאין וקורין. **תנן, רבי יהודא אומר. אף בעלי אריסות והחכירות, מביאין וקורין.** רבי זעירה ורבי חייא אמרו בשם רבי יוחנן. בחכורי בתי אבות היא מתניתא אבל סתם חוכר גם רבי יהודה מודה שאינו מביא. רבי הילא ורבי יסי אמרו בשם רבי יוחנן. בבעלי אריסות וחכירות היא מתניתא. הוון בעיי מימר. מאן דאמר בבעלי אריסות וחכירות היא מתניתא הכוונה לרבי הילא ורבי יסי, **מה שאמרו בעלי אריסות בא למעט אריס לשעה וחכיר לשעה.** הא באריס לעולם ובחכיר לעולם רגיל, מביא. אתו רבי אבא ורבי חייא אמרו בשם רבי יוחנן. אפילו באריס לעולם ובחכיר לעולם אינו מביא. **ומה שאמרו רבי הילא ורבי יסי בבעלי אריסות וחכירות היא מתניתא: הכוונה לחכורי בתי אבות. שכיוון שהחכירות בשדה עוברת מאב לבן שנים רבות, כאילו שיש לו חלק בקרקע**

הדרן עלך פרק יש מביאין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק ב הלכה א

מתני': התרומה והבכורים חייבין עליהן מיתה וחומש, ואסורים לזרים, והן ניכסי [דף ו עמוד ב] כהן, ועולין באחד ומאה, וטעונים רחיצת ידים והערב שמש. הרי אלו בתרומה ובבכורים, מה שאין במעשר:

גמ': **תנן**, התרומה והבכורים חייבין עליהן מיתה. כתיב [במדבר יח ח] ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי. **בשתי תרומות הכתוב מדבר. תרומה ובכורים. ובתרומה כתיב** [ויקרא כב ט] **ושמרו את משמרתו ולא ישאו עליו חטא, ומתו בו כי יחללוהו.** מה תרומה במיתה אף ביכורים במיתה. ומנין שהבכורים נקראו תרומה? דכתיב [דברים יב ו] והבאתם שמה עולותיכם **וזבחיכם ואת מעשרתכם ואת תרומת ידכם. תרומת ידכם** אלו הבכורים. דכתיב [שם כו ד] ולקח הכהן הטנא מידך. **מנין שהפסוק ולא ישאו עליו חטא מדבר בתרומה? אולי** נאמר שבקדשים הכתוב מדבר? כבר כתיב כרת בקדשים. ויהא מיתה וזאת בקדשים? וכי יש מת **בגיל חמישים** וחוזר ומת **בגיל שישים**? כהדא דתני, המת לחמשים שנה, מת בהיכרת. לחמשים ושתים, זו היא מיתת שמואל הנביא. לששים, זו מיתה האמורה בתורה. לשבעים, זו מיתה של חיבה. לשמונים, זו מיתה של זקנה. מכאן ואילך, חיי צער. מה חמית מימר, מת לחמשים מת בהיכרת? כתיב [במדבר ד יח יט] אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי וגו' וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו. עשו להם דבר של תקנה, שלא יזונו עיניהם מבית קדש הקדשים. וכתיב [שם כ] ולא יבואו לראות כבלע את הקדש ומתו. וכתיב [שם ח כה] ומבן חמשים שנה, ישוב מצבא העבודה. רבי אבין בריה דרבי תנחום בר טרפון שמע לה מן הכא **דכתיב** [תהילים צ י] ימי שנתינו בהם שבעים שנה. צא מהן עשרים שנה שאין בית דין של מעלן עונשין וכורתין. נמצאת אומר, המת לחמשים שנה, מת בהיכרת. **לחמשים** ושתים, זו מיתת שמואל הנביא. ר' אבא בריה דר' פפי ור' יהושע דסיכנין, **אמרו** בשם רבי לוי **כתיב** [משלי יד כג] בכל עצב יהיה מותר, ודבר שפתיים אך למחסור. חנה, על ידי שריבתה בתפילתה, קיצרה בימיו של שמואל. שאמרה [שמואל א א כב] וישב שם עד עולם. והלא אין עולמו של לוי, אלא חמשים שנה. דכתיב, ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה. **והא חיי דלון של שמאל** חמשין ותרתין? א"ר יוסי ב"ר בון, שתיים שגמלתו. לששים זו מיתה האמורה בתורה. **אמר** רבי חזקיה בשם רבי יעקב בר אחא. כתיב [דברים א לה] אם יראה איש באנשים האלה הדור הרע הזה וגו' הגע עצמך שיצא ממצרים בן עשרים שנה. ועוד עשה במדבר ארבעים שנה ומת. נמצאת אומר, המת לששים שנה, זו מיתה האמורה בתורה. וכתיב [איוב ה כו] תבא בכלח אלי קבר. **בכלח גימטריא ששים.** לשבעים שנה, זו מיתה של חיבה דכתיב [תהילים צ י] ימי שנתינו בהם שבעים שנה. לשמונים, זו מיתה של זקנה. שנאמר, ואם בגבורות שמונים שנה. וכן ברזילי אמר לדוד [שמואל ב יט לו] בן שמונים שנה אנכי היום, האדע בין טוב לרע. **עבר** חמשים ועשה דבר שהוא בהיכרת **אכל וחדי?** **עבר** שיתין ועשה דבר שהוא בעון מיתה, **אכל וחדי?** תני, רבי חנינא בן אנטייגוס אומר. זקן שאכל את החלב. וכי מי מודיענו שהוא בהיכרת? כהדא דתניא, או שחילל את השבת מת בהיכרת, וכי מי מודיענו שהוא בהיכרת? אלא כיני. המת ליום אחד, מיתה

של זעם. לשנים, מיתה של בהלה. לשלשה, מת במגפה. תני רבי חלפתא בן שאול. מת באחד, בשנים, בשלשה. מת בהיכרת. לארבעה, לחמשה. מיתה הדופה. לששה, מיתה דרך הארץ. לשבעה, מיתה של חיבה. מכאן ואילך, מת בייסורים. מה חמית מימר מת לשלשה ימים מת במגפה? חילפיי בר בריה דרבי אבהו אמר. שמעית קליה דרבי דרש. **כתיב** [שמואל א כה לח] ויהי כעשרת הימים, ויגוף ה' את נבל וימת. תלה לו הקדוש ברוך הוא שבעת ימי אבלו של שמואל. שלא יתערב אבלו עם הצדיק. ועשה עוד שלשה ימים, ומת במגפה. אמר רבי חגי' בשם רבי שמואל בר נחמן. לעשרת ימים, אין כתיב כאן. אלא כעשרת הימים. תלה לו הקדוש ברוך הוא עשרה ימים, כעשרת ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים. שמה יעשה תשובה [דף ז עמוד א] ולא עשה. כהנא שאל לרבי זעירא. זר שאכל תרומה מה דינו? אמר ליה בעון מיתה. **דכתיב, ולא ישאו עליו חטא ולא ימותו כי יחללוהו אני ה' מקדשם וכל זר לא יאכל קדש.** מן בתר דצלי, אמר ליה. אני ה', הפסיק הענין. כהן שאכל תרומה בטומאה, במיתה. **ואן זר שאכל תרומה במיתה.** רבי חייא אמר בשם רבי יוחנן. זר שאכל תרומה, בעון מיתה. מתניתין מסייע לרבי יוחנן **דתנן**, אוכלי תרומה **בזרות**, טהור שאכל טהור. וטמא שאכל טמא. וטהור שאכל טמא. וטמא שאכל טהור, בעון מיתה. אוכלי תרומה בכהנים. טהור שאכל טהור, כמצותו. טהור שאכל טמא, בעשה. טמא שאכל טהור, וטמא שאכל טמא, בלא תעשה. מה חמית מימר כהן טהור שאכל טמא בעשה? א"ר **אבא** בר ממל **דכתיב** [ויקרא כב ז] ואחר יאכל מן **הקדשים. מן הקדשים ולא כל הקדשים.** מן הטהורים, ולא מן הטמאים. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה, עשה הוא. **מנין שכל לא תעשה שהוא בא מכח עשה, עשה הוא?** אמר רבי אבינא. ממשמע **שנאמר** [שם יא ט] כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו. אין אנו יודעין, וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת לא תאכלו? **אלא** ליתן עשה ולא תעשה על הטמאים. בגין דכתיב. הא אילו לא הוה כתיב, עשה הוא. הוי **אומר**, כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה, עשה הוא. רבי יסא שמע לה **לכהן טהור שאכל תרומה טמאה שהוא בעשה.** מן הכא **דכתיב בבשר תאווה** [דברים יב כב] הטמא והטהור יחדו יאכלו. כאן הטמא והטהור אוכלין בקערה אחת. **אבל** בתרומה, אין הטמא והטהור אוכלין בקערה אחת, **שכיוון שהטמא מטמא את התרומה במגע. נמצא שהכהן הטהור יאכל תרומה טמאה.** **ואולי הפסוק הזה מדבר בקדשים?** אמר רבי יוחנן בר מרי. אין בגין קדשים, כבר כתיב [ויקרא ז ט] והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל. מתניתא פליגא על רב **שאמר שזר שאכל תרומה אינו במיתה, דתנן**, התרומה והבכורים חייבין עליהן מיתה. פתר לה בכהנים **שאכלו בטמאת הגוף.** והא תנינן חומש. וכי יש חומש בכהנים? פתר לה לצדדין היא מתניתא. רישא בכהנים, **שכהן שאכל תרומה בטמאה, במיתה** וסיפא בישראל. **שישראל שאכל תרומה חייב חומש. מתניתין פליגא על רבי יוחנן דתנן**, ואסורים לזרים. **משמע שיש רק איסור אבל לא מיתה.** והרי לפי רבי יוחנן ברישא נאמר שזר חייב מיתה. פתר לה, פחות מכשיעור: **תנן**, והן ניכסי כהן: **אמר רבי אבא** בר חייא בשם רבי יוחנן. **כתיב** [במדבר יח ח] לך נתתיו למשחה. למשחה לגדולה. למשחה לסיכה. למשחה להדלקה. יכול הייתי אומר יהיה מותר להדליק בין טמאים בין טהורים? **אמר רבי אבהו** בשם רבי יוחנן **כתיב גבי מעשר שני** [דברים כו יד] לא בערתי ממנו בטמא. **ממנו אי אתה מבעיר בטמאה.** אבל אתה מבעיר את התרומה בטמאה. **אבל תרומה טהורה אי אתה מבעיר.** רבי זעירא **אמר** בשם רבי **אלעזר.** מניין למעשר שני עצמו שניטמא, שאין מדליקין בו? תלמוד לומר, לא בערתי ממנו בטמא. **הרי פשוט שאין שורפין שמן מע"ש שנטמא בעודו מעשר, שהרי ראוי לפדותו, ואת אמר הכין שהפסוק נצרך לאסור שרפת שמן מע"ש שנטמא? לא אתיא דא, אלא בלקוח בכסף מעשר שנטמא. אליבא דרבי יהודה שסובר שהלקוח בכסף מע"ש שנטמא, אינו נפדה אלא נקבר.** או **שזה לא נאמר על מעשר שני אלא בבכורין שנטמאו, כדברי הכל:** [דף ז עמוד ב] **תנן**, וטעונים רחיצת ידים והערב שמש. הרי אלו בתרומה ובבכורים, משא"כ במעשר. תמן תנינן. נוטלין לידיים לחולין ולמעשר ולתרומה. ולקודש מטבילין. הכא את אמר, אין המעשר טעון רחיצה. והכא את אמר המעשר טעון רחיצה? הן דתימר המעשר טעון רחיצה, רבנין. הן דתימר המעשר אין טעון רחיצה, רבי מאיר: **דתנינן** תמן. כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים. מטמא את הקדש, ופוסל את התרומה, ומותר בחולין ובמעשר, דברי רבי מאיר, וחכמים אוסרין במעשר. משמע שלחכמים יש שלישי במעשר כמו בתרומה לכן כיוון שגזרו על הידים להיות שניות אם לא יטול ידיו הרי הוא מטמא את המע"ש במגעו. ולא שמיע דאמר ר' שמואל בשם רבי זעירא. מהו וחכמים אוסרין במעשר, לא שהמעשר נטמא במגעו. אלא שחכמים אסרו על אדם שלא נטל ידיו לאכול מע"ש כאילו נפסל גופו מלאכל במעשר. מיי כדון? הן דתימר המעשר טעון רחיצה, ברוצה לאכל. הן דתימר אין המעשר טעון רחיצה,

ברוצה ליגע. **אם זה משום גזרה, מה מקום לחלק,** לא הוא רוצה לאכל הוא רוצה ליגע? אלא משום נטילת סרך תרומה. שכיוון שמע"ש נאכל בטהרה, אם לא יטול ידיו יבואו כהנים לאכול תרומה בלי ליטול ידים. והתנינן חולין? וכי יש בחולין משום נטילת סרך? **הרי חולין אן דרך לאכול בטהרה.** אלא בחולין שנעשו על גב הקודש. וחולין שנעשו על גב הקודש, לא כחולין הן? שהם מיעוט ולא שייך לגזור, דבטלה דעתן אצל כל אדם. תיפתר, אי כרבי שמעון בן אלעזר. אי כרבי אלעזר בי רבי צדוק. אי כרבי שמעון בן אלעזר דתני **גבי אם הכניס את ידיו לבית המנוגע.** רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר. הידים תחילה לחולין, ושניות לתרומה. אי כרבי אלעזר בי רבי צדוק, דתנינן תמן. וחולין שנעשו על גב הקודש, הרי אלו כחולין. רבי אלעזר בי רבי צדוק אומר. הרי אלו כתרומה. לטמא שנים, ולפסול אחד: דכיון שיש מציאות של טומאת ידים גם לחולין גזרו שיטול ידיו גם בחולין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק ב הלכה ב

מתני': יש במעשר ובביכורים, מה שאין כן בתרומה. שהמעשר והביכורים טעונין הבאת מקום, וטעונין וידוי, ואסורין לאונן. ורבי שמעון מתיר. וחייבים בביעור, ורבי שמעון פוטר. ואוסרים בכל שהן **אם נכנסו ויצאו מלאכל חוץ לירושלים ואינם בטלים במאה דהוי דבר שיש לו מתירין שהרי יכול לאוכלם בקדושה בירושלים, וגידולהן אסורים מלאכול חוץ לירושלים אף לזרים, ואף לבהמה, ורבי שמעון מתיר. הרי אלו במעשר ובביכורים, מה שאין כן בתרומה:**

[דף ח עמוד א] גמ': **תנן, יש במעשר ובביכורים, מה שאין כן בתרומה. שהמעשר והביכורים טעונין הבאת מקום.** טעונין הבאת מקום דכתיב [דברים יב ו] והבאתם שמה עולותיכם וזבחיכם ואת מעשרותיכם ואת תרומת ידכם. תרומת ידכם, אלו הביכורים. דכתיב [שם כו ד] ולקח הכהן הטנא מידך. **וחייבים בביעור.** עד כדון מעשר דכתיב ביה **ביערת הקודש מן הבית,** בכורים מניין? כיי דאמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי אלעזר. **כתיב ביערת הקודש מן הבית.** הקודש העליון היינו הקודם בפרשה במשמע. וטעונין וידוי דכתיב [שם ה] וענית ואמרת לפני ה' אלהיך. עד כדון מעשר. בכורים מניין? כיי דאמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי אלעזר. הקודש הקודש העליון היינו הקודם בפרשה במשמע. ואסורין לאונן דכתיב [שם יד] לא אכלתי באוני ממנו. עד כדון מעשר. בכורים מניין? כיי דאמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי אלעזר. הקודש הקודש העליון במשמע. תנינן כל אילין מיליאי, ורבי שמעון פליג וסובר שהביכורים אינם אסורים לאונן, ואינם חייבים בביעור. אבל גבי וידוי לית רבי שמעון פליג. והרי כל ההלכות נאמרו במע"ש ונלמדו בהיקש לביכורים ואם ר"ש לא סובר את ההקש למה לא חלק גם בוידוי? באמת גם בודוי האמור במעשר שני ר"ש חולק וסובר שאינו בביכורים. והוודוי שעליו ר"ש לא חולק, זו קרית הפרשה הגדתי היום לה'. ועל זה לית ר' שמעון פליג כיוון שזה לא נלמד ממע"ש אלא כתוב במפורש בביכורים דכתיב, ועניתה ואמרתה. **תנן, ואוסרים בכל שהן מלאכל בירושלים ואינם בטלים במאה דהוי דבר שיש לו מתירין שהרי יכול לאוכלם בקדושה בירושלים אף לזרים, ואף לבהמה, ורבי שמעון מתיר. לא שר"ש חולק רק בחלק האחרון ומתיר לבהמה. אלא ר"ש חולק על הכל. וכיני מתניתין. ואסורין כל שהן ואינם בטלים במאה מלאכל בירושלים, ורבי שמעון מתיר. וגדוליהן אסורין מלאכל חוץ לירושלים, ורבי שמעון מתיר. ואף לזרים, ואף לבהמה ורבי שמעון מתיר. ובגידולים אף רבנין מודיי ליה שאף שחייב להעלות את הגידולים לירושלים בירושלים הגידולים אף של הביכורים יהיו מותרים לזרים ולבהמה. מן מה דהוא מותיב לון אין אתם מודין בגידולים שהן מותרים לזרים ולאכילת בהמה? וכי לגבי ביכורים יש מחיצה לאכילת זרים? ובן גבי מע"ש ובן גבי ביכורים, וכי יש מחיצה לאכילת בהמה? אז למה אתם אוסרים חוץ לירושלים. משמע שבתוך ירושלים הם מודים לו שמתירים לזרים ולבהמה. ורבנין אמרין, ירושלים עשו אותה כדבר שיש לו מתירים. כמה דתימר דבר שיש לו מתירין אוסר בכל שהן. ודכוותיה ירושלים היות ויכול להעלות את הגידולים לירושלים אוסר בכל שהן. מה פליגין רבי שמעון ורבנין? בגידולין. אבל בעירובין, אף רבי שמעון מודיי שאם נכנס לירושלים והתערבב יאכל בקדושה. ראיא לכך מן הדא דתני, רבי שמעון באיזה מעשר אמרו שהוא אוסר בכל שהוא? **במעשר שני טהור שנכנס לירושלים ויצא שקלטוהו מחיצות ואן לו פדיון.** מזה שרבי שמעון מבאר דין זה משמע שהוא מודה בזה. ועוד מן הדא דתני בשם רבי שמעון יש במעשר, שהמעשר אוסר דמיו, ועירוביו, וקנקניו, וספק עירובו כל שהוא, ואין**

מדליקין בו. משמע שר"ש מודה שעירוב אסור. ואמר אוף בגידולין כן? מה בין עירובין מה בין גידולין? עירובין בעינן הן. גידולין כבר בטלו. מה דרבי שמעון מודי לרבנין, בעירובי מעשר. אבל בעירובי בכורים, כגידולין הן. וכן היה רבי שמעון אומר. אין הביכורין אוסרין את עירוביהן וגידוליהן **מלאכל בירושלים.** מה בין מעשר מה בין ביכורין? מעשר אין לו עלייה שלא צריך להעלות מהתערובת שהרי אן כאן גזל השבט שהכל ממון בעלים. ואם נקל, יבא לערבב בידיים. בכורים יש להן עלייה. שהרי חייב להעלות כשיעור הביכורים ולתת לכהן וכיוון שלא ירוויח כלום אם יערבב בידיים לא החמירו. [דף ח עמוד ב] הוי מה דרבי שמעון מודי לרבנין, בדבר שאין לו עלייה כמו מעשר. מודי רבי שמעון באותה הסאה שהעלה מתוך מאה. שהיא טעונה מחיצה, וטעונה **הבאה לירושלים כביכורים.** ורבנין אמרין, כולהון טעונות מחיצה וטעונות הבאה. רבי יוחנן אזל לחד אתר. אמר, אנא בן עזאי דהכא. אתא חד סב שאל ליה. **תנן,** גידולי תרומה תרומה. גדולי גדולין חולין. אבל טבל, ומעשר שני, ומעשר ראשון, וספיחי שביעית, ותרומת חוץ לארץ, והמדומע, והביכורין, גידוליהן חולין. תמן את אמר **לרבנן** גידוליהן מותרין. והכא **אצלנו במשנה** את אמר גידוליהן אסורין? א"ל הן דאת אמר גידוליהן מותרין, בדבר שזרעו כלה. והן דאת אמר גידוליהן אסורין, בדבר שאין זרעו כלה. א"ל. והתנינן, איזהו דבר שאין זרעו כלה? כגון הלוף והשום והבצלים. והלוף והשום והבצלים חייבים בבכורים? אמר אזל בן עזאי דהכא. אתא שאל לרבי ינאי, א"ל. **מה שנאמר שגידוליהם אסורים למעשר הושבה נאמר רק על מעשר ולא על ביכורים, ובדבר שאין זרעו כלה. תנן התם, למעלה מהם נבילה ומי חטאת שיש בהם כדי הזיה, שהן מטמאין את האדם במשא לטמא בגדים, וחשוכי בגדים במגע** היינו שבמגע לא נטמאים הבגדים. **והתנן, הנוגע בצמר נבילה ובמי חטאת מטמא שנים ופוסל אחד?** היינו שהנוגע בצמר נבילה או במי חטאת, מטמא בגדים כנושא שאי אפשר לנוגע שלא יוסי. **ואמר רבי יהושע בן לוי, מה שנאמר שבמגע לא מטמא בגדים, זה רק בנוגע בקרנה של נבילה. שאפשר לגעת בה בלי להסיט, אמר ליה רבי יוחנן. לא כן אילפן רבי. חשוכי בגדים? בלשון רבים היינו שזה הולך על השנים גם על נבלה וגם על מי חטאת. ואילו התירוץ שתרצתה מתאים רק לנבלה, לכן אי אפשר לקבל אותו. מחלפא שיטתיה דרבי יוחנן. תמן אמר רבי יהושע בן לוי, לקרנה של נבילה הושבה. ואמר ליה ר"י. לא כן אילפן רבי. חשוכי בגדים. שנים. משמע שרבי יוחנן מדקדק בלשון המשנה בן יחיד לרבים. אם כך למה קיבל את תשובת רבי ינאי שמה שהמשנה חילקה נאמר רק לגבי מעשר ולא לגבי ביכורים? הרי אוף הכא נאמר וגדוליהן בלשון רבים. משמע שזה הולך אף על ביכורים. [דף ט עמוד א] א"ר אילא. הן דתימר גידוליהן אסורין, רבנין. והן דתימר גידוליהן מותרים, ר"ש. אמר ליה אי אפשר לומר שהמשנה כרבי שמעון. דהא תנינן בהמשך המשנה, גידולי הקדש ומע"ש חולין, ופודה אותן כזמן זרען. לאיזה דבר הוא פודה אותן? לא מפני קדושה שיש בהן? ואם כך אינם חולין גמורים, אוף הכא גידולי מעשר יטענו מחיצה, ואין זה כר' שמעון שהרי לדעתו גידולי מעשר הם חולין גמורים. רבי ירמיה ורבי אימי אמרו בשם רשב"ל. הן דתימר גידוליהן אסורין, איסור מחיצה. דכיוון שיש לו מתירין על ידי שיעלה לירושלים, לא התירו חכמים. והן דתימר גדוליהן מותרים, היתר זרות. נמצא לשיטת חכמים, בכורים ומע"ש שנכנסו לירושלים ויצאו, אין להם פדיון כל זמן שהם מחוץ לירושלים, וגידוליהם אסורים כמו תרומה. אבל אחר שהעלים לירושלים, מותרים לזרים ולבהמה: תנן, הרי אלו במעשר ובביכורים, מה שאין כן בתרומה. תמן תנינן כתיב [דברים כו יג] וגם נתתיו, זו תרומה ותרומת מעשר. תמן את אמר, תרומה טעונה וידוי. והכא את אמר, תרומה אינה טעונה וידוי? אמר רבי הילא. מה דתני תמן במשנה שלנו **שמתוודה על המעשר והבכורים ולא על תרומה. כיוון שהתנא הזכיר ודוי רק כאשר אחד הנותן ואחד הנוטל טעונין וידוי. אבל בתרומה כיוון שאין בה דין ביעור על הכהן המקבל, רק על הישראל הנותן, לכן אמרה המשנה שתרומה אינה טעונה וידוי. רבי זעירא אמר. רבנין דתמן סברין, ורבנין דהכא אמרין. מי שיש לו רק מעשר בפני עצמו, מתודה. מי שיש לו רק תרומה בפני עצמו, אינו מתודה. אבל אם היה לו מעשר או ביכורים ותרומה. כיון שעל המעשר או בכורים בפני עצמם מתודה, יתודה גם על התרומה. והמשנה שלנו כתבה רק מה שמתוודה עליו לעצמו. אמר רבי יוסי, מתניתא אמרה כן. דתנן, הכהנים והלויים אינם מתוודים לפי שלא קבלו חלק בא"י ואינם יכולים לומר האדמה אשר נתת לי. רבי יוסי אומר, יש להן ערי מקלט. מה אנן קיימין שהכהן צריך להתוודות? אם בתרומה ומעשר, שלו הן ואינו צריך לבער, וממילא אין וידוי. אלא כי אנן קיימין, במע"ש. מכאן שאף על מעשר שני לבד מתוודה. אמר רבי הילא. שמעינן מי שיש לו מעשר בפני עצמו מתודה. ומי שיש לו ביכורים בפני עצמן, מתודה. שמענן מי שיש לו תרומה בפני עצמה אינו מתודה?:****

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק ב הלכה ג

מתני': יש בתרומה ומעשר מה שאין כן בבכורים. שהתרומה והמעשר אוסרין את הגורן עד שיעשר, ויש להן שיעור, ונוהגין בכל הפירות. בפני הבית, ושלא בפני הבית. ובאריסין, ובחכירות, ובסיקריקין, ובגוזלן. הרי אלו בתרומה ומעשר, מה שאין בבכורים. יש בבכורים מה שאין כן בתרומה ומעשר. שהבכורים נקנין במחובר לקרקע. עושה אדם כל שדהו בכורים, וחייב באחריותו, וטעונין קרבן, ושיר, ותנופה, ולינה. תרומת המעשר שוה לביכורים בשתי דרכים, ולתרומה בשתי דרכים. ניטלת מן הטהורה על הטמאה, ושלא מן המוקף, כביכורים. ואוסר את הגורן, ויש לה שיעור, כתרומה:

גמ': ניחא התרומה אוסרת את הגורן שהפרשת תרומה גדולה קובעת למעשר. אבל מה שייך לאמר שהמעשר [דף ט עמוד ב] אוסר הגורן? הרי כבר נקבע על ידי שהפריש תרומה גדולה. תיפטר, שהקדימו בשיבלין. דאמר רבי אבהו בשם ר"ש בן לקיש. מעשר ראשון שהקדימו בשיבלין, פטור מתרומה גדולה: ניקנין במחובר לקרקע. דכתיב [במדבר יח ג] בכורי כל אשר בארצם: עושה אדם כל שדהו ביכורים. דכתיב [יחזקאל מד ל] וראשית כל ביכורי כל: וחייבין באחריותן. דכתיב [שמות כג יט] ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך. עד שתביא: וטעונין קרבן. נאמר כאן ושמחת בכל הטוב, ונאמר להלן וזבחת עליו שלמים ושמחת. מה שמחה שנאמר להלן, שלמים. אף כאן שלמים: ושיר. נאמר כאן טוב, ונאמר להלן [יחזקאל לג לב] והנך להם כשיר עגבים יפה קול ומטיב נגן: ותנופה. דכתיב [דברים כו ד] ולקח הכהן הטנא מידך והניחו. לרבות הבכורים שטעונין תנופה כר' אליעזר בן יעקב: ולינה. דכתיב [שם טז ז] ופנית בבוקר והלכת לאהלך. הא כל פינות שאת פונה, לא יהו אלא בבוקר. אמר רבי יונה. הדא דאת אמר, כשאין עמהן קרבן. אבל יש עמהן קרבן, בלא כך טעון לינה מחמת הקרבן: תנן, אמר ר' יונה. רבי מיישא וחד מן רבנין. חד מינהון אמר, מזה שאמרה המשנה ניטלת מן הטהורה על הטמאה, זאת אומרת שהפירות הטמאים חייבין בביכורים. וחרנה אמר, מזה שאמרה המשנה אוסרין את הגורן אתה למד, שמעשר ראשון שהקדימו בשיבלין פטור מתרומה גדולה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק ב הלכה ד

מתני': אתרוג שוה לאילן בשלשה דרכים, ולירק בדרך אחד. שוה לאילן. בערלה, וברבעי, ובשביעית שהולכים בהם אחר חניטה. ולירק. שבשעת לקיטתו עישורו, דברי רבן גמליאל. רבי אליעזר אומר, שוה לאילן לכל דבר:

גמ': תנן, אתרוג שוה לאילן. בערלה, וברבעי, ובשביעית. ולירק. שבשעת לקיטתו עישורו. אתרוג שחנט בשביעית ונלקט בשמינית כיצד יעשה. דאם לאילן למה לירק? שהרי אמרנו שווה לאילן בשביעית שהולכים אחר חנטה, והרי כיוון שחנט בשביעית כבר נפטר ממעשרות, אבל אמרנו ששוה לירק שבשעת לקיטתו עישורו וכיוון שהלקיטה בשמינית חייב במעשרות. וכן אתרוג שחנט בשישית ונלקט בשביעית כיצד יעשה. דאם לירק למה לאילן? שהרי אמרנו שאתרוג שווה לירק שהולכים אחר לקיטה, וכיוון שנלקט בשביעית צריך להיות פטור ממעשרות, אבל כיוון ששוה לאילן שהולכים אחר חנטה, וכבר נחנט בשישית, צריך להיות חייב במעשרות. וכיצד יעשה? תמן אמרי. נכנס מששית לשביעית, הרי הוא לבעלין כאילן ואינו הפקר שהרי חנט בששית. ופטור [דף י עמוד א] ממעשרות. שלענין מעשרות הולכים אחר לקיטה כירק. וכיוון שנלקט בשביעית פטור. אמר לון רב המנונא. לפי שיטתכם שלענין הפקר הולכים אחר חנטה ולענין מעשרות אחר לקיטה, אמרין דבתרה, נכנס משביעית לשמינית הרי הוא הבקר כאילן משום שחנט בשביעית, וחייב במעשרות כירק שהרי נלקט בשמינית. והרי כל הגידול שלו היה בשביעית והיה

הבקר וחייב במעשרות? אמר רבי יוחנן. בשאר שני שבוע את מהלך בו כירק. ובשביעית את מהלך בו כאילן גם לענין מעשרות. היאך עבידא? חנט בחמישית ונלקט בששית מעשר כששית כירק שהולכים אחר לקיטה. מששית לשביעית כששית שאף למעשרות הולכים בתר חנטה כאילן. חנט בחמישית לששית ולשביעית שנשאר באילן שלוש שנים. לקטן בשישית ששית כירק. לקטן בשביעית חמישית דאזלין בתר חנטה כאילן. נכנס מששית לשביעית לשמינית. לקטן בשביעית שישיית דאזלין בתר חנטה כאילן. לקטן בשמינית שמינית. רבותינו חזרו ונמנו. אתרוג בשעת לקיטתו עישורו, למעשרות ולשביעית. רבי ירמיה ורבי אימי אמרו בשם רבי יוחנן. ורבי אמר סימון בשם רבי יהושע בן לוי. הכל מודין שראש השנה שלו בט"ו בשבט. רבי יוחנן שאל לרבי יונתן. האם ט"ו בשבט ראש השנה לאילן כסדרן של שנים, שתמיד יפול בט"ו בשבט. או כסדרן של תקופות, שהוא מ"ה ימים בתקופת טבת, ואם כך, יוצא שפעמים שר"ה לאילנות יפול בטבת ופעמים בסוף כסלו. ואינו קבוע? אמר ליה כסדרן של שנים ואפילו שנה מעוברת. תנן התם. באחד בשבט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי. בית הלל אומרים בחמשה עשר בו. מעשה בר' עקיבה שלקט אתרוג באחד בשבט בשנה שניה שנכנסה לשלישית, ונהג עליו חומרי בית שמאי וחומרי בית הלל. שעושר מעשר שני שמא הלכה כב"ה ועדיין זו שנה שניה לשמיטה. ומעשר עני שמא הלכה כב"ש וזו שנה שלישית לשמיטה. למה לי אתרוג אפילו שאר כל האילן? תני כחומרי רבן גמליאל וכחומרי רבי אליעזר. שחולקים האם הולכים אחר חנטה או אחר לקיטה. ורבן גמליאל ורבי אליעזר לא כבית הלל אינון בהלכה זו וסוברים שר"ה לאילן בט"ו בשבט ולמה ר"ע עושר שני עישורים הרי גם החנטה וגם הלקיטה היו קדם ט"ו בשבט? אמר רבי יוסי בי רבי בון. תיפתר, בשחנט קודם לט"ו בשבט של שנייה, ולקט בשלישית. על דעתיה דר"ג, עישורו עני. על דעתיה דרבי אליעזר, עישורו שני. מה עשה לזו? קרא שם למעשר שני. שב ופדיו, ונותנו לעני:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק ב הלכה ה

מתני': דם מהלכי שתיים. שוה לדם בהמה, להכשיר את הזרעים. דם השרץ, אין חייבים עליו:

גמ': רבי אבא ורב הונא אמרו בשם רב. אם התרו בו על דם השרץ, לוקה. והתנינן, דם השרץ אין חייבין עליו? א"ר אבא. אין חייבין עליו כרת, אבל מלקות חייבים. והתני, כתיב כל דם לא תאכלו. יכול אף דם מהלכי שתיים הכל בכלל? ת"ל לעוף ולבהמה, מה עוף ובהמה מיוחדים יש בהם טומאה קלה ויש בהם טומאה חמורה יש בהם איסור ויש בהם היתר והם מין בשר, יצא דם מהלכי שתיים שאין בו טומאה קלה. דם שרצים שאין בו טומאה חמורה, משמע שאין בהם גם מלקות. אמר רבי חייא בר אדא. הדא דתימר, כשהתרו בו משום דם. אבל אם התרו בו משום שקץ, לוקה, משום שדמו כבשרו, ועל זה אמר רב אם התרו בו לוקה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק ב הלכה ו

מתני': כוי יש בו דרכים שוה לחיה. ויש בו דרכים שוה לבהמה. ויש בו דרכים שוה לחיה ולבהמה. ויש בו דרכים שאינו שוה לא לחיה ולא לבהמה. כיצד שוה לחיה? דמו טעון כיוסו, כדם החיה. ואין שוחטים אותו ביום טוב. ואם שחטו אין מכסים את דמו. וחלבו מטמא טומאת נבילה כחיה. וטומאתו בספק. ואין פודים בו פטר חמור. כיצד שוה לבהמה? חלבו אסור כחלב הבהמה. ואין חייבים עליו כרת, ואינו נלקח בכסף מעשר לאכל בירושלים, וחייב בזרוע ובלחיים ובקיבה. רבי אלעזר פוטר. שהמוציא מחבירו עליו הראייה. כיצד אינו שוה לחיה ולבהמה? אסור משום כלאים עם החיה ועם הבהמה. הכותב חייתו ובהמתו לבנו, לא כתב לו את הכוי. אמר הריני נזיר שזה חיה

ובהמה, הרי זה נזיר. ושאר כל דרכיו שוין לחיה ולבהמה. טעון שחיטה כזה וכזה. ומטמא משום נבילה ומשום אבר מן החי, כזה וכזה:

גמ': איזהו כוי? [דף י עמוד ב] אמר רבי אלעזר. עז שעלה על גבי צבי, וצבי שעלה על גבי עיזה. וכיוון דספק אם חוששים לזרע האב הרי הוא ספק חיה ספק בהמה. ורבנין אמרין, מין הוא מעיקרו. ולא יכלו חכמים לעמוד עליו אם הוא מין בהמה או מין חיה: פדה פטר חמור בכוי, חוזר ופודה בשה. ונותן לכהן איזה שירצה, לפיכך אם מת אחד מהן פטור, דהמוציא מחבירו עליו הראיה: **תנן, חלבו אסור כחלב הבהמה. ואין חייבים עליו כרת. מתניתין דלא כרבי אלעזר.** דתני, רבי אלעזר אומר. כוי חייבים על חלבו אשם תלוי. מה שאמר רבי אלעזר. שכוני חייבים על חלבו אשם תלוי דלא כרב. דרב אמר, כל שאי אפשר לעמוד על ודאו, אין חייבין על ספיקו אשם תלוי. וחלב כוי שאי אפשר לעמוד על טיבו, אינו חייב אשם תלוי. פתר לה, חלוקין חכמים על דברי רבי אלעזר, ורב כחכמים שחלב כוי פטור מאשם תלוי. **תנן, ואינו נלקח בכסף מעשר לאכל בירושלים. לא רק אחרי שתקנו שאן לוקחים בכסף מעשר אלא בהמה לשלמים, וכוי אינו ראוי לשלמים. אלא אפילו קדם התקנה בשעה שהיו לוקחים אפילו בהמה וחיה לבשר תאווה, כוי אינו נלקח בכסף מעשר ליאכל בירושלים. שמא כוי חיה וחלבה מותר באכילה, ואסרוהו מספק, נמצא מפסיד את המעשר שני. וחייב בזרוע ובלחיים ובקיבה, ורבי אלעזר פטור.** רבי אלעזר דהוא אמר, עכשיו הוא נסתפק לו שלדעת ר"א כוי זה עז שעלה על גבי צבי, וצבי שעלה על גבי עיזה. וספק לנו אם חוששים לזרע האב, דהוא אמר פטור שאומרים לכהן הבא ראה שהוא בהמה. ורבנין דאינון אמרין מין הוא מעיקרו, אינון אמרין חייב. כיון שהתורה רבתה את הכוי שנאמר "אם שה", לרבות את הכוי. ורק אם הכוי מין בפני עצמו שייך לומר שהתורה רבתה גם אותו. אבל אם הספק הוא לדינא, היינו אם חוששים לזרע האב אם לא, לא שייך לומר ריבתה תורה, כיון שכלפי שמיא אין ספק. **תנן, הכותב חיותו ובהמתו לבנו, לא כתב לו את הכוי. מתניתין דלא כרבי. דתני. הקדיש חיותו ובהמתו, לא הקדיש את הכוי.** רבי אומר, הקדיש את הכוי. **תנן התם, ראה כוי עובר** אמר הריני נזיר שזה חיה, נזיר. שזה בהמה, נזיר. שאין זה חיה, נזיר. שאין זה בהמה, נזיר. שזה חיה ובהמה, נזיר. שאין זה לא חיה ולא בהמה, נזיר. רבי חגי בעי קומי רבי יוסי. למה לא תנין, הרובע והנרבע מהכוי חייב כמו שניהם?. אמר ליה, תניתה בסופה, ושאר כל דרכיו שוין לחיה ולבהמה:

הדרן עלך פרק התרומה והבכורים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק ג הלכה א

מתני': כיצד מפרישים את הבכורים?. יורד אדם לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה אף שעדין לא בשלה, אשכול שביכר, רימון שביכר, קושרן בגמי ואומר הרי אלו ביכורים. ר"ש אומר. אעפ"כ, חוזר וקורא אותן ביכורים מאחר שיתלשו מן הקרקע:

גמ': **תנן, ר"ש אומר. אעפ"כ, חוזר וקורא אותן ביכורים מאחר שיתלשו מן הקרקע.** על דעתיה דרבי שמעון. **חייב לחזור ולקרא להן שם בתלוש.** לא קרא שם בתלוש, לא קידשו כלל ואינו מדמעין ואין חייבים עליהן חומש ואין לוקין עליהן חוץ לחומה. מה טעמא דרבנין? דכתיב [דברים כו י] ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה. בשעת הבאה הרי הוא פרי. הא בשעת הפרשה, אפילו בוסר אפילו פגין. על דעתיה דר"ש, מה בשעת הבאה צריך שיהיה פרי. אף בשעת הפרשה צריך שיהיה פרי. רבי זעירא בעי. ביכורי יחור מהו שיתירו משחנטו? שהרי צריך להפריש אחד משישים. האם כשמפריש ביכורים נפטרו גם אלו שרק חנטו? . תני, הבכורים אחד משישים. ראשית הגז אחד משישים. תרומה טמאה אחד [דף יא עמוד א] משישים. תני רבי ישמעאל. הבכורים אחד משישים. פאה אחד משישים. ראשית הגז אחד משישים. תרומה טמאה אחד משישים. תרומה שאין הכהנים מקפידים עליה אחד משישים. מה אית לך באזה דבר אן הכהנים מקפידים? כגון תרומת הכלוסין, והחרובין, והשעורין שבאדום:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק ג הלכה ב

מתני': כיצד מעלין את הבכורים? כל העיירות שבמעמד מתכנסות לעירו של ראש מעמד. ולנים ברחובה של עיר, ולא היו נכנסים לבתים. ולמשכים היה הממונה אומר, קומו ונעלה ציון אל בית ה' אלהינו:

גמ': **תנן, כל העיירות שבמעמד מתכנסות לעירו של ראש מעמד.** כגון יהויריב ומכיריו. **ידעיה ומכריו. תנן, ולנים ברחובה של עיר.** וילינו בבית הכנסת? תנא רבי חלפתא בן שאול, מפני אוהל טומאה שמא יאהילו על מת ויטמאו כולם. בדרך היו אומרים [תהילים קכב א ב] שמחתי באומרים לי בית ה' נלך. בירושלים היו אומרים, עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים. בהר הבית היו אומרים [שם קנ א ו] הללויה הללו אל בקדשו כו'. בעזרה היו אומרים, כל הנשמה תהלל יה הללויה:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק ג הלכה ג

מתני': הקרובים מביאין בכורים תאנים וענבים. והרחוקים מביאין גרוגרות וצימוקים. והשור הולך לפניו. וקרניו מצופות זהב, ועטרה של זית בראשו. והחליל מכה לפניו, עד שהן מגיעין קרוב לירושלים. הגיעו קרוב לירושלים. שלחו לפניו, ועיטרו את בכוריהן. הפחות והסגנים והגזברים יוצאים לקראתן. לפי כבוד הנכנסים היו יוצאים. כל בעלי אומניות שבירושלים היו עומדים בפניהם, ושואלין בשלומן, ואומרים. אחינו אנשי מקום פלוני, באתם לשלום:

גמ': **תנן, הקרובים מביאין בכורים תאנים וענבים.** עד היכן נקראו קרובים? עד כדי שהוא יכול לתרום מן המובחר. **ביקש להביא דבילה נאמר אם היתה קעילית ששם הדבילה משובחת מביא.** אם היתה בוצרית, אינו מביא: **תנן, והשור הולך לפניו. וקרניו מצופות זהב, ועטרה של זית בראשו.** פשיטא שהוא קרב. **השאלה לאזה קרבן הוא קרב רבי אימי אמר, מקריבו שלמים.** רב אמר, מקיצין בהן את המזבח. רבי זעירא בעי. יחיד שנתעצל ולא בא עם כל אנשי העיירות אלא בא לבד, מה יעשה? מביא גדי. **תנן, וקרניו מצופות כסף ועטרה של זית בראשו. למה דווקא זית? שהוא ממין שבעה.** תני, מי שהיו לו בכורים גרוגרות, היה מעטרן תאנים. **צמוקים,** היה מעטרן ענבים. **תנן, לפי כבוד הנכנסים היו יוצאים.** וכי יש קטן וגדול בישראל? אלא כיני מתניתין הקטן או הגדול בכמות באוכלוסין. לפי רוב הנכנסים היו יוצאין. **תנן, כל בעלי אומניות היו עומדים בפניהם.** ולא כן תני [ויקרא יט לב] מפני שיבה תקום והדרת פני זקן. מה קימה שאין בה חסרון כיס, אף הידור שאין בה חסרון כיס. **ומדוע בעלי אומניות צריכים להפסיק ממלאכתם ולעמוד בפני הבאים, הרי מפסידים ממון? שנייא היא הכא שהיא אחת לקיצים.** אמר רבי יוסי בי רבי בון בשם ר' חונא בר חייא. בא וראה כמה גדול כוחן של עושי מצוה. שמפני זקן, אין עומדין. ובפני עושי מצוה, עומדין. אמר רבי יוסי בי רבי בון. אילין דקיימין מן קומי מיתא מת. לא מן קומי מיתא אינון קיימין לון, אלא מן קומי אילין דגמלים ליה חסד. עד כמה אדם צריך לעמוד מפני זקן? שמעון בר אבא אמר בשם רבי יוחנן, פעמים ביום כשניכבס לבית המדרש וכשיוצא. רבי אלעזר אומר, פעם אחת ביום. לא כן תני רבי שמעון בן אלעזר אומר. מנין לזקן שלא יטריח? ת"ל [ויקרא יט לב] והדרתה פני זקן ויראת מאלהיך אני ה'. **שגם הזקן צריך ליראה מה', ולא להטריח את העם.** על דעתיה דרבי יוחנן **שאמר שהעם חייבים לקום לפני הזקן פעמים** כשניכבס לבית המדרש וכשיוצא **ניחא שצוותה תורה את הזקן שלא יכנס ויצא כמה פעמים כדי שיעמדו לפניו [דף יא עמוד ב] על דעתיה דרבי אלעזר שאן חייבים לקום מפניו אלא פעם אחת, אך הזקן יכול לגרום שלא יקום לפניו כל עיקר? אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי אלעזר. הכוונה שהוא מזהר דלא יחמי סייעתא דסבין ועבר קומיהון, בגין דיקומון לון מן קמוי. כשם שהן חלוקים כאן, כך הן חלוקים בשאילת שלום כמה פעמים צריך לדרוש בשלום רבו. ר' חזקיה ורבי חנינה בריה דרבי אבהו אמרו בשם רבי אבדומא דמן חיפה. לזקן. **בתוך ד' אמות יקום,** עבר לפניו, ישב לו. כהן גדול. משהוא רואהו ועד שהוא נכסה ממנו.**

מה טעמא? **דכתיב** [שמות לג ח] והיה כצאת משה האהלה, יקומו כל העם וגומר. תרין אמוראים חד אמר לשבח, וחד אמר לגנאי. מ"ד לשבח, מיחמי צדיקא ומזכי. ומ"ד לגנאי. שהיו מסתכלים על משה ואומרים חזי שקיה, חזי כרעין. אכיל מן יהודאי, שתי מן יהודאי, כל מדליה מן יהודאי. **בברכת כהנים** ארון פניו כלפי העם. והכהנים כלפי העם. וישראל פניהם כלפי הקודש. אמר רבי **אלעזר**, אין התורה עומדת מפני בנה. **שהעוסק בתורה אינו צריך לעמוד בפני זקן שהוא בנה של תורה**. שמואל אמר, אין עומדים מפני חבר. רבי הילא ורבי יעקב בר אידי, הוון יתיבין. עבר שמואל בר **אבא**, וקמו לון מן קמוי. אמר לון, תרתיי גבכון. חדא שאיני זקן. וחדא, שאין התורה עומדת מפני בנה. אמר רבי זעירא. רבי אחא מפסיק וקאים. **דהוא** חשש כהדין תנייא דתני. כותבי ספרים תפילין ומזוזות, מפסיקין לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפילה. רבי חנניא בן עקביה אומר. כשם שמפסיקין לקריאת שמע, כך מפסיקין לתפילה ולתפילין ולשאר מצותיה של תורה **ואף קימה מפני זקן בכלל מצוה מהתורה**. חזקיה כד דהוה לעי באורייתא כל צורכיה, הוה אזל ויתיב ליה קומי **בית** ועדא. בגין מיחמי סבין, ומיקם ליה מן קומיהון. יהודה בר חייה, הוה יליף סליק ושאל בשלמיה דרבי ינאי חמוי, מערב שבת לערב שבת. והוה יתיב ליה על אתר תלי **גבוה** בגין מיחמוניה ומיקם ליה מן קמוי. אמרין ליה תלמידיו. לא כן אילפן רבי, לזקן ד' אמות?. אמר לון אין ישיבה לפני סיני. חד זמן עני מסיק **התעקב מלבא** אמר, לית אפשר דיהודה ברי משני מנהגיה. אמר לית אפשר **דיגיעון** יסורים בהווא גופא צדיקא **שבגללם לא הגיעה. אלא** מסתברא שאין לנו יהודה **בר חייה, שמת. הוה כשגגה היוצאת מפי השליט ומת באותו רגע.** רבי מאיר חמי אפילו סב עם הארץ, ומיקם ליה מן קמוי. אמר לא מגן **לחיים** מאריך ימים. רבי חנינא מחי מאן דלא קאים מן קמוי. והוה אמר ליה, מי **לא** בעיתא **מפחדים** מבטלה **מצווה** דאורייתא?. אמר רבי סימון. אמר הקדוש ברוך הוא [ויקרא יט לב] מפני שיבה תקום, והדרת פני זקן ויראת מאלהיך אני ה'. אני הוא שקיימתי עמידת זקן תחילה, **כשבאתי לבקר אצל אברהם**. כשהנשיא נכנס כל העם עומדים מפניו, ואין רשות לאחד מהן לישב, עד שיאמר להן שבו. אב ב"ד שנכנס, עושין לו שורות. רצה נכנס בזו, רצה נכנס בזו. חכם שנכנס, אחד עומד ואחד יושב. ואחד עומד ואחד יושב, עד שמגיע וישב לו במקומו. רבי מאיר הוה יליף סלק לבית וועדא, והוון כל עמא חמיין ליה וקיימין לון מן קמוי. כד שמעון ההן תניא תני, בעון למיעבד ליה כן, כעס ונפק ליה. אמר לון, שמעתי שמעלין בקודש ולא מורידין. ר' זעירא הוון בעיין ממניתיה, ולא בעי מקבל עליו. כד שמע ההן תניא תני, חכם, חתן, נשיא וגדולה מכפרת, קביל עליה ממניתיה. חכם **מנין? דכתיב** מפני שיבה תקום והדרת פני זקן. מה כתיב בתריה [שם לג] וכי יגור אתכם גר **בארצכם** לא תונו אותו. מה הגר מוחלין לו על כל עונותיו. אף חכם שנתמנה מוחלין לו על כל עונותיו. חתן **מנין? דכתיב** [בראשית כח ט] וילך עשו אל ישמעאל, ויקח את מחלת בת ישמעאל. וכי מחלת שמה? והלא בשמת שמה. אלא שנמחלו לו כל עונותיו. נשיא **מנין? דכתיב** [שמואל א יג א] בן שנה שאול במלכו. וכי בן שנה היה? אלא שנמחלו לו כל עונותיו כתינוק בן שנה. ר' מנא מיקל לאילין דמתמניי בכסף. רבי אימי קרא עליהון [שמות כ כ] אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם. א"ר **יאשיה**. וטלית שעליו, כמרדעת של חמור. א"ר שיינ. זה שהוא מתמני בכסף. אין עומדין מפניו, ואין קורין אותו רבי, והטלית שעליו כמרדעת של חמור. רבי זעירא וחד מן רבנן הוון יתיבין. עבר חד מן אילין דמיתמני בכסף. אמר **אותו** דמן רבנין לרבי זעירא. נעביד נפשין תניי ולא ניקום לון מן קמוי. תירגם **דרש על הממנים בכסף** יעקב איש כפר נבורייא [חבקוק ב יט כ] הוי אומר לעץ הקיצה, עורי לאבן דומם, הוא יורה יודע, הוא יורה, הנה הוא תפוס זהב וכסף. לא בכספייא איתמניי? וכל רוח אין בקרבו. **דלא** חכים כלום. הוי **אומרים** אם **תאמרו** בעיתון ממנייה **ואנכם מוצאים מי למנות**. וה' בהיכל קדשו. הא ר' יצחק בר **אלעזר** בכנישתא מדרתא דקיסרין **ויכולים אתם למנותו**. ר' אמי שאל לר' סימון. שמעת שממנין זקנים בחו"ל?. א"ל שמעתי שאין ממנין זקנים בחו"ל. א"ר לוי. ולא מקרא מלא הוא? [יחזקאל לו יז] בן אדם בית ישראל יושבים על אדמתם. הא כל ישיבה שלך לא יהא, אלא על אדמתך. רבנן דקיסרין אמרין, ממנין זקנים בחו"ל ע"מ לחזור. ר' יצחק בר נחמן הוה בעזה, ומנוניה ע"מ לחזור. ר' זמינא הוה בצור, ומנוניה ע"מ לחזור. אוף ר' יונה הוה בפיתקא, ולא קביל עליו מתמניא. אמר, עד זמן דמתמני ר' **זמינה רבי**. א"ר חמא. יהודא בן **טיטס** הוה ברומי, ומנוניה ע"מ דיחזור. שמעון בר ווא הוה **בדמסקוס** ואיתמנון דקיקין מיניה, והוא לא [דף יב עמוד א] איתמני. שמעון בר ווא הוה בקי במרגליתא בכל **מיליהו** ולא הוה ליה **עיגול** לחם מיכלי. והוה רבי יוחנן קרי עליו [קהלת ט יא] וגם לא לחכמים לחם. אמר כל מי שאינו מכיר מעשיו של אברהם, יכיר מעשה אבותיו של זה. שמעון בר ווא, הוה **בדמסקוס** ושלח ליה רבי אבהו חדא איגרא, ויהב ליה מן סיבתיה **שער שיבה** בגוה,

בגין אילין סבתא, קום אתהלך לארעא דישראל. מי יגלה עפר מעיניך רבי יוחנן שהיה רבם, ונפטר כבר. אבהו על עצמו אמר ריגלותיה שהיה אדם רגיל איתמני. שמעון דמעפריא שהיה אדם גדול לא איתמני:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק ג הלכה ד

מתני': החליל מכה לפניהם עד שהן מגיעין להר הבית. הגיעו להר הבית. אפילו אגריפס המלך נוטל הסל על כתפו ונכנס, עד שהוא מגיע לעזרה. ודיברו הלויים בשיר [תהילים ל ב] ארוממך ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי. הגוזלות שעל גבי הסלים, היו עולות. ומה שבידם, נותנין לכהנים. עודנו הסל על כתיפו, קורא מהגדתי היום לה' אלהיך, עד שהוא גומר כל הפרשה. רבי יהודה אומר. עד ארמי אובד אבי. הגיע לארמי אובד אבי, מוריד הסל מן כתיפו ואחזו בשפתותיו. וכהן מניח את ידו תחתיו ומניפו מארמי אובד אבי, עד שהוא קורא את כל הפרשה. ומניחו בצד המזבח, והשתחוה ויצא. בראשונה כל מי שהוא יודע לקרות, קורא. וכל מי שאינו יודע לקרות, מקרין לפניו. נמנעו מלהביא. התקינו שיהו מקרין את מי שהוא יודע, ואת מי שאינו יודע. העשירים מביאין את ביכוריהם בקלתות של כסף ושל זהב. והעניים, מביאין אותן בסלי נצרים של ערבה קלופים והסלים והביכורים ניתנין לכהנים:

גמ': **תנן**, עד שהוא מגיע לעזרה. ודיברו הלויים בשיר. אמר רב הונא. כיני מתניתין [דברים כו ד] ולקח הכהן הטנא מידך. ואחר כך ודברו הלויים בשיר. ולא קודם. תנן, הגוזלות שעל גבי הסלים, היו עולות. ומה שבידם, נותנין לכהנים. אית תניי תני, מחלף, שמה שבידם קרב עולות, ומה שעל הסלים ניתנים לכהן. כדי לסמוך מתנה למתנה. שהבכורים והגוזלות שבידם, ינתנו לכהן. תני רבי יוסי. לא היו נותנין את הגוזלות על גבי הסלין, שלא ינבלו הבכורים. אלא תולה אותן חוץ לסלים. תני חד סב קומי רבי זעירא. לאחר שמסר את הסל לכהן, חוזר להגדתי היום. וכי יש אדם מגיד וחוזר ומגיד? קיימונה כשחוזר בפעם השניה ואומר הגדתי מתכוון לאמר כבר הגדתי. ר' הונא בעי. הניח את הסל בצד המזבח לפני חג השבועות. הנחה מהו שתתיר אף שזה כמחוסר זמן? א"ר מתנייא. הדא דתימר שיש מקום להסתפק, בשחזר ונטלן לפני הקריאה וכשקורא אינם שם. אבל אם היו במקומן ולא נטלן עד אחר שקרא, כהניחן אחר קריאה הן. ר' יונה בעי. הניחן בלילה האם נחשב כמחוסר זמן? תניא מניחן בקרן דרומית מערבית. מ"ט? דכתיב לפני ה'. יכול במערב? ת"ל [ויקרא ו ז] אל פני המזבח. אי לפני המזבח, יכול בדרום? ת"ל לפני ה'. הא כיצד? מגישן על קרן דרומית מערבית, ומניחה בדרומה של קרן. **תנן**, התקינו שיהו מקרין את מי שהוא יודע, ואת מי שאינו יודע. תני, ולא עוד אלא סמכו לו מקרא דכתיב ועניתה ואמרתה. אין ענייה אלא מפי אחר שמקרה. תנן, העשירים מביאין את ביכוריהם בקלתות של כסף ושל זהב. והעניים, מביאין אותן בסלי נצרים של ערבה קלופים. ר' יונה בעי. מהו להביאן בתמחויין של כסף האם דווקא סלים שהם מחוררים או אפילו בכלים סגורים אפשר להביא? ר' יונה ור' ירמיה. חד אמר אנא מחזיר [דף יב עמוד ב] מתורגמן שתרגם את המילה בטנא, במנא שמשמעו כלי. והחזירו שיתרגם סלא דהיינו סל. ואוחרנה אמר, אנא מחזר מתורגמן שתרגם את הפסוק מצות על מרורים, פטירים עם ירקונים שפירושו מצות וירק. שיאמר פטירים עם מרורים. ולא ידעינן מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יונה, מהו להביאן בתמחויין של כסף? סימן שהסתפק בדבר, הוי הוא דר' ירמיה הוא דאמר, דמחזר למי שתרגם טנא מנא עד שיאמר סלה. רבי פנחס אמר אנא מחזיר מתורגמן שתרגם את הפסוק תורים ובני יונה ואמר פטימי בני תורים. ואומר לו שצריך דווקא תורין ולא בני תורין. בני יונים ולא יונים.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק ג הלכה ה

מתני': רבי שמעון בן ננס אומר. מעטרין את הבכורים חוץ משבעת המינים. רבי עקיבה אומר. אין מעטרין את הבכורין, אלא משבעת המינים. רש"א, שלש מידות בביכורים. הביכורים, ותוספת הביכורים, ועיטור הביכורים. תוספת הביכורים, מין במינו. ועיטור הביכורים, מין בשאינו מינו. תוספת הביכורים נאכלת בטהרה, ופטורה מן הדמאי. ועיטור ביכורים, חייב בדמאי:

גמ': אמר רבי יוסי. כל עמא מודיי שמעטרין את הביכורים **בפירות מחו"ל**, שאין בני אדם טועין שמביאים ביכורים מחו"ל. מה פליגי? בעמון ומואב. מאן דאמר מעטרין את הביכורים חוץ משבעת המינים, מעטרין את הביכורים מעמון ומואב. מאן דאמר אין מעטרין אלא משבעת המינים, אין מעטרין את הביכורים מעמון ומואב. אמר רבי מנא. כל עמא מודיי, שאין מעטרין את הביכורים מעמון ומואב. שבני אדם טועין לומר שמביאים את הביכורים מעמון ומואב. מה פליגי? בחו"ל. מ"ד מעטרין את הביכורים חוץ משבעת המינים, מעטרין את הביכורים מחו"ל. מ"ד אין מעטרין את הביכורים אלא משבעת המינים. אין מעטרין את הביכורים מחו"ל: ועיטור הביכורים כו'. תניא, הביכורים מצוה להביאן בשבעה כלים. ואם הביאן בכלי א', יצא. כיצד הוא עושה? נותן שעורים מלמטה, ודבר אחר על גביהן חיטין על גביהן ודבר אחר על גביהן תמרים על גביהן ודבר אחר על גביהן רימונים על גביהן ודבר אחר על גביהן. תאינים על גביהן, ודבר אחר על גביהן. זיתים על גביהן, וד"א על גביהן. למעלה מהן ענבים. ומקיף עליהן אשכול של ענבים מבחוץ. ולא היו עולין יחידים יחידים, אלא פלכים פלכים. ולא היו מהלכים כל היום כולו, אלא שתי ידות ביום **שלא יתעיפו**. חזני בית הכנסת עולין עמהן. ולנים ברחובה של עיר. ולא היו נכנסים לבתים מפני אוהל הטומאה. וטעונים עולה ושלמים. **עולה מהגוזלות, ושלמים מהשור**. ולא היו מתעסקים בחזירתו, כדרך שמתעסקים בהליכתו. **שבביאתם יצאו לקראתם הפחות והסגנים. ביציאתם חזרו לבד. תנן, תוספת הביכורים נאכלת בטהרה, ופטורה מן הדמאי**. תני, ופטורה מן הודאי ומן הדמאי:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים

פרק ג הלכה ו

מתני' אימתי אמרו תוספת הביכורים כביכורים? בזמן שהיא באה מן הארץ. ואם אינה באה מן הארץ, אינה כביכורים. ולמה אמרו הביכורים כניכסי כהן? שהוא קונה מהן עבדים, וקרקעות, ובהמה טמאה, ובעל חוב נוטלן בחובו, והאשה בכתובתה, וספר תורה. [דף יג עמוד א] רבי יהודה אומר. אין נותנים אותן, אלא לחבר בטובה. וחכמים אומרים. נותנין אותן לאנשי המשמר, והן מחלקין ביניהן כקדשי המקדש:

גמ': אמר רבי ינאי בשם רבי חייא בר ווא. שאלו לרשב"ג. מהו שימכור אדם ספר תורה לישא אשה? אמר לון אין. ללמוד תורה? אמר לון אין. מפני חיי? ולא אגיבון. אמר ר' יונה בשם ר"ח בר ווא. שאלו את רשב"ג. מהו שימכור אדם ספר תורה לישא אשה? אמר לון אין. ללמוד תורה? אמר לון אין. מפני חיי? לא שאלון ולא אגיבון. על דעתיה דרבי יונה, ניחא. לא שאלון ולא אגיבון. ע"ד דרבי יוסי. אם שאלון ליה, ולמה לא אגיבון? כי אתא רבי חנניה אמר. רבי פנחס ורבי יוחנן אמרו בשם רשב"ג. מוכר הוא אדם ס"ת לישא אשה, וללמוד תורה, וכ"ש מפני חיי. תני, המדיר את בנו לתלמוד תורה **כדי שיהיה פנוי ולא יטריח עצמו לשרת את אביו**. מותר **לבן** למלאות לו חבית של מים, ולהדליק לו את הנר. ר' יעקב בר אידי אמר בשם ר' יונתן. אף לוקח לו חפציו מן השוק. מה פליגי? כאן באיש כאן באשה. **שאם אימו הדירה אותו כיוון שאין דרך אשה לילך לשוק, מותר לבן גם ללכת לשוק עברה**. אם היה אדם מסויים ^{חשוב} שאין דרכו לילך לשוק, עשו אותו כאשה. מעשה באדם אחד שהדיר את בנו לתלמוד תורה. ובא מעשה לפני ר' יוסי בן חלפתא, והתיר לו למלאות לו חבית של מים ולהדליק לו את הנר. תני, המוכר ס"ת של אביו, אינו רואה סימן ברכה לעולם. וכל המקיים ס"ת בתוך ביתו, עליו הכתוב אומר [תהילים קיב ג] הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד:

סליקא לה מסכת דביכורים וסידרא דזרעים ברחמי דשמיא

